

DECYZJE

DECYZJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/820

z dnia 20 maja 2021 r.

w sprawie strategicznego planu innowacji Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT) na lata 2021–2027: wzmocnienie talentu innowacyjnego i zdolności innowacyjnych Europy oraz uchylająca decyzję nr 1312/2013/UE

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 173 ust. 3,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/819 ⁽³⁾, w szczególności w jego art. 4, przewidziano przyjęcie strategicznego planu innowacji (SPI).
- (2) SPI powinien określać dziedziny priorytetowe i strategię Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT) na dany siedmioletni okres, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 ⁽⁴⁾, określać kluczowe działania EIT, a także zawierać ocenę oczekiwanego oddziaływania społecznego, gospodarczego i środowiskowego EIT, jego działań informacyjnych oraz jego zdolności do wygenerowania najwyższej wartości dodanej w zakresie innowacji. W SPI należy uwzględnić wyniki stałego monitorowania i okresowej niezależnej oceny EIT.
- (3) SPI powinien również uwzględniać planowanie strategiczne programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” (zwanego dalej „programem »Horyzont Europa«”), ustanowionego rozporządzeniem (UE) 2021/695, tworzyć i wspierać odpowiednią synergię i komplementarność między działalnością EIT a innymi odpowiednimi inicjatywami, instrumentami i programami unijnymi, krajowymi i regionalnymi, oraz zapewniać spójność z priorytetami i zobowiązaniami Unii, w tym z priorytetami i zobowiązaniami, o których mowa w komunikatach Komisji z dnia 11 grudnia 2019 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu, z dnia 27 maja 2020 r. zatytułowanym „Budżet UE napędza plan odbudowy Europy” (plan odbudowy dla Europy), z dnia 19 lutego 2020 r. w sprawie europejskiej strategii w zakresie danych, z dnia 10 marca 2020 r. w sprawie strategii MŚP na rzecz zrównoważonej i cyfrowej Europy oraz z dnia 10 marca 2020 r. w sprawie nowej strategii przemysłowej dla Europy, a także tych odnoszących się do osiągnięcia strategicznej autonomii Europy, przy jednoczesnym utrzymaniu otwartej gospodarki.
- (4) SPI powinien obejmować oszacowanie potrzeb i źródeł finansowych z myślą o przyszłych działaniach EIT. Powinien również zawierać orientacyjny plan finansowy obejmujący okres odpowiednich wieloletnich ram finansowych (WRF).

⁽¹⁾ Dz.U. C 47 z 11.2.2020, s. 69.

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 27 kwietnia 2021 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 10 maja 2021 r.

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/819 z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (zob. s. 61 niniejszego Dziennika Urzędowego).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające Program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i (UE) nr 1291/2013 (Dz.U. L 170 z 12.5.2021, s. 1).

- (5) Aby zapewnić ciągłość działalności EIT oraz Wspólnot Wiedzy i Innowacji (WWiI) zgodnie z odpowiednimi przepisami rozporządzenia (UE) 2021/695, niniejsza decyzja powinna wejść w życie w trybie pilnym oraz powinna mieć zastosowanie ze skutkiem wstecznym od dnia 1 stycznia 2021 r.
- (6) Ponieważ cele niniejszej decyzji nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na ich rozmiary i ponadnarodowy charakter możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule, niniejsza decyzja nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (7) Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1312/2013/UE ⁽⁵⁾ powinna zostać uchylona,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Niniejszym przyjmuje się strategiczny plan innowacji Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii na lata 2021–2027 (SPI 2021–2027) określony w załączniku.

Artykuł 2

SPI 2021–2027 realizuje się zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/819.

Artykuł 3

Decyzja nr 1312/2013/UE traci moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2021 r.

Artykuł 4

Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem jej opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejszą decyzję stosuje się od dnia 1 stycznia 2021 r.

Sporządzono w Brukseli dnia 20 maja 2021 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

D. M. SASSOLI

Przewodniczący

W imieniu Rady

A. P. ZACARIAS

Przewodniczący

⁽⁵⁾ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1312/2013/UE z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie strategicznego planu innowacji Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT) – wkład EIT w bardziej innowacyjną Europę (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 892).

ZAŁĄCZNIK

**STRATEGICZNY PLAN INNOWACJI EUROPEJSKIEGO INSTYTUTU INNOWACJI I TECHNOLOGII NA LATA
2021–2027**

Spis treści

1.	WPROWADZENIE	94
1.1.	Kontekst	94
1.2.	Kluczowe wyzwania	95
1.3.	Pozycjonowanie w programie „Horyzont Europa”	97
2.	Podnoszenie poprzeczki: strategia i cele EIT na lata 2021–2027	98
3.	Wzmocnienie talentu innowacyjnego i zdolności innowacyjnych Europy: kluczowe działania	98
3.1.	Wspieranie istniejących WWiI	98
3.2.	Zwiększenie regionalnego wpływu WWiI	99
3.3.	Utworzenie nowych WWiI	100
3.4.	Wspieranie zdolności innowacyjnych i przedsiębiorczych instytucji szkolnictwa wyższego	101
3.5.	Działania przekrojowe EIT	102
3.5.1.	Komunikacja i upowszechnianie	102
3.5.2.	Identyfikacja i wymiana dobrych praktyk z zainteresowanymi stronami	103
3.5.3.	Współpraca międzynarodowa i globalne działania informacyjne	103
3.6.	Zapewnienie skutecznego funkcjonowania: sposób działania	104
3.6.1.	Model operacyjny WWiI	104
3.6.2.	Model finansowania WWiI	105
3.6.3.	Zmniejszenie obciążeń administracyjnych	106
3.6.4.	Stosunki EIT z WWiI po rozwiązaniu umowy o partnerstwie	106
3.7.	Synergia i komplementarność z innymi programami unijnymi	106
4.	Przeciwdziałanie Kryzysowi Wynikającemu Z Pandemii Covid-19	108
5.	Zasoby	108
5.1.	Potrzeby budżetowe	108
5.2.	Oddziaływanie (monitorowanie i ocena)	109
5.2.1.	Sprawozdawczość i monitorowanie	109
5.2.2.	Ocena, przegląd okresowy i wszechstronna ocena	111
	Dodatek 1	112
	Dodatek 2	115

1. WPROWADZENIE

W niniejszym strategicznym planie innowacji określa się priorytetowe dziedziny i strategię Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT) na lata 2021–2027 (SPI 2021–2027). Określa się w nim cele EIT, jego kluczowe działania, sposób działania, oczekiwane rezultaty i oddziaływanie, a także oszacowanie potrzebnych zasobów. SPI 2021–2027 zapewnia niezbędną spójność EIT z programem „Horyzont Europa”.

SPI 2021–2027 opiera się na ocenie skutków przeprowadzonej przez Komisję. Uwzględniono w nim wkład EIT w projekt SPI przygotowany przez EIT i przedstawiony Komisji w dniu 20 grudnia 2017 r. zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 294/2008⁽¹⁾. Odzwierciedla on również rozporządzenie (UE) 2021/695, w szczególności kluczową rolę EIT jako części filaru III „Otwarta innowacyjność” programu „Horyzont Europa”, oraz jego wkład w sprostanie globalnym i społecznym wyzwaniom, w tym realizację ustalonych celów i zobowiązań w zakresie klimatu oraz celów zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ), a także w filar I „Doskonała nauka” oraz filar II „Globalne wyzwania i europejska konkurencyjność przemysłowa” programu „Horyzont Europa”. SPI 2021–2027 opiera się na doświadczeniach zdobytych w poprzednich latach funkcjonowania EIT oraz na wynikach szeroko zakrojonego procesu konsultacji z kluczowymi zainteresowanymi stronami.

W SPI 2021–2027 uwzględniono planowanie strategiczne w ramach programu „Horyzont Europa” w celu zapewnienia spójności z działaniami w ramach tego programu, a także synergii z innymi odpowiednimi programami Unii oraz spójności z priorytetami i zobowiązaniami Unii, w tym z priorytetami i zobowiązaniami związanymi z Europejskim Zielonym Ładem, planem odbudowy dla Europy, europejską strategią w zakresie danych, strategią MŚP na rzecz zrównoważonej i cyfrowej Europy oraz nową strategią przemysłową dla Europy, a także odnoszącymi się do osiągnięcia strategicznej autonomii Unii, przy jednoczesnym utrzymaniu otwartej gospodarki. Ponadto SPI 2021–2027 ten przyczynia się do sprostania globalnym i społecznym wyzwaniom, włącznie z celami zrównoważonego rozwoju, poprzez przestrzeganie zasad porozumienia paryskiego przyjętego na mocy Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu⁽²⁾, a także do osiągnięcia gospodarki o zerowej emisji gazów cieplarnianych netto najpóźniej do 2050 r. Ma on również na celu zwiększenie komplementarności i synergii między działalnością EIT a krajowymi i regionalnymi programami i priorytetami finansowania.

1.1. Kontekst

EIT utworzono w 2008 r., aby przyczyniał się do trwałego wzrostu gospodarczego w Europie i zwiększenia konkurencyjności poprzez wzmacnianie zdolności innowacyjnych Unii i państw członkowskich. EIT jest prekursorem łączenia szkolnictwa wyższego, badań naukowych i innowacji (zwanym dalej „trójkątem wiedzy”), przy jednoczesnym silnym nacisku na talenty w dziedzinie przedsiębiorczości, tworzenie przedsiębiorstw oraz umiejętności w zakresie innowacji.

Od czasu jego utworzenia EIT stopniowo ugruntowywał swoją pozycję jako wyjątkowy instrument służący rozwiązywaniu problemów społecznych poprzez integrację trójkąta wiedzy. EIT funkcjonuje głównie poprzez wspólnoty wiedzy i innowacji (WWiI)⁽³⁾. Obecnie istnieje osiem WWiI działających w obszarach zmiany klimatu, transformacji cyfrowej, energii, żywności, zdrowia, surowców, mobilności w miastach oraz produkcji oferującej wartość dodaną.

Jak dotąd każda WWiI składała się z pięciu do dziesięciu centrów kolokacji⁽⁴⁾, które mają pełnić rolę ośrodków geograficznych, zapewniających również przestrzeń fizyczną dla lokalnej interakcji w ramach ekosystemu innowacji oraz dla praktycznej integracji trójkąta wiedzy. Centra kolokacji są zorganizowane zgodnie z ich odpowiednim krajowym i regionalnym kontekstem innowacji oraz opierają się na ogólnoeuropejskiej sieci istniejących laboratoriów, biur lub kampusów partnerów WWiI.

Celem WWiI jest prowadzenie portfeli działań w ramach trójkąta wiedzy poprzez:

- a) działania edukacyjne i szkoleniowe z silnymi komponentami z zakresu przedsiębiorczości mające na celu wyszkolenie kolejnych pokoleń talentów, w tym opracowanie i wdrożenie programów, w szczególności na poziomie magisterskim i doktoranckim, którym przyznano znak EIT, to znaczy znak jakości przyznawany przez EIT programowi edukacyjnemu WWiI spełniającemu szczegółowe kryteria jakości związane między innymi z kształceniem w zakresie przedsiębiorczości i innowacyjnymi programami nauczania opartymi na metodzie aktywnego uczestnictwa, ponieważ program edukacyjny EIT ma kluczowe znaczenie dla rozwoju wysoce przedsiębiorczych i wykwalifikowanych innowatorów, stąd znaczenie programów i działań ukierunkowanych na rozwój umiejętności z zakresu przedsiębiorczości i umiejętności cyfrowych, a także na przekwalifikowanie i podwyższanie kwalifikacji zasobów ludzkich w perspektywie uczenia się przez całe życie;

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 294/2008 z dnia 11 marca 2008 r. ustanawiające Europejski Instytut Innowacji i Technologii (Dz.U. L 97 z 9.4.2008, s. 1).

⁽²⁾ Dz.U. L 282 z 19.10.2016, s. 4.

⁽³⁾ Zgodnie z definicją w art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2021/819.

⁽⁴⁾ Zgodnie z definicją w art. 2 pkt 3 rozporządzenia (UE) 2021/819.

- b) działania wspierające badania naukowe i innowacje mające na celu opracowanie innowacyjnych i zrównoważonych produktów, procesów, technologii, usług oraz rozwiązań nietechnologicznych, które odpowiadają na konkretne możliwości rynkowe lub realizują cel społeczny;
- c) działania z zakresu tworzenia przedsiębiorstw i działania wspierające, takie jak programy akceleratorów mające na celu udzielenie pomocy przedsiębiorcom w przekładaniu ich pomysłów na udane projekty oraz przyspieszenie procesu wzrostu i rozwoju.

Koncentracja na globalnych i społecznych wyzwaniach poprzez integrację trójkąta wiedzy, przy włączaniu działań w obszarze szkolnictwa wyższego do łańcucha wartości innowacji, jest charakterystyczną cechą EIT w porównaniu z innymi instrumentami innowacyjnymi.

Podejście EIT pomaga budować odporność i zwiększać zrównoważoność oraz przyczynia się do powstawania zarówno innowacji stopniowych, jak i radykalnych, które mają skutecznie zaradzić niedoskonałościom rynku i pomóc w przekształceniu sektorów gospodarki, a także wspierać tworzenie przedsiębiorstw typu start-up i spin-off oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). EIT umożliwia tworzenie długoterminowych strategii biznesowych mających na celu sprostanie globalnym wyzwaniom oraz pomaga tworzyć warunki ramowe, które są niezbędne do wzrostu dobrze funkcjonującego ekosystemu innowacji i do pomyślnego ich rozwoju. Rozporządzenie (UE) 2021/819 przewiduje jako cel, że WWiI osiągną stabilność finansowania ⁽⁵⁾, co jest wyjątkową cechą, prowadzącą do powstania innowacji ukierunkowanych na działalność gospodarczą i rezultaty. W tym kontekście WWiI mają opracować i wdrożyć strategie generujące przychody w celu utrzymania swojego ekosystemu innowacji i działań w trójkącie wiedzy po okresie objętym umowami o udzielenie dotacji.

EIT oferuje zatem dynamiczną platformę do tworzenia WWiI, zwiększania ich skali, ich monitorowania i wspierania, co wywołuje znaczące efekty sieciowe i zapewnia pozytywne efekty zewnętrzne. Pierwsza grupa WWiI („EIT Digital”, „EIT Climate-KIC”, „EIT InnoEnergy”), utworzona w 2009 r., ugruntowała swoją pozycję i uzyskała dojrzałość, a po 2024 r. umowy o partnerstwie tych WWiI zostaną rozwiązane, gdyż minie maksymalny okres trwania dotacji. Druga i trzecia generacja WWiI („EIT Health” i „EIT Raw Materials”, utworzone w 2014 r., oraz „EIT Food”, utworzona w 2016 r.), dalej się rozwijają. WWiI „EIT Urban Mobility” i „EIT Manufacturing” utworzono obie w grudniu 2018 r. i rozpoczęły one działalność w 2019 r.

Do 2019 r. w ośmiu WWiI uczestniczyło ponad 600 przedsiębiorstw, 250 instytucji szkolnictwa wyższego ⁽⁶⁾, 200 instytucji badawczych ⁽⁷⁾ oraz ponad 50 organizacji społeczeństwa obywatelskiego i przedstawicieli władz.

W kontekście utrzymujących się w Europie regionalnych dysproporcji dotyczących wyników w zakresie innowacji EIT uruchomił w 2014 r. regionalny system innowacji (RSI) ⁽⁸⁾, aby rozszerzyć swój zasięg regionalny na kraje, których wyniki w zakresie innowacyjności są słabe lub średnie. Dzięki RSI EIT rozszerzył swoją działalność w całej Europie i oferuje krajom (oraz regionom w tych krajach), których wyniki w zakresie innowacji zgodnie z Europejskim Rankiem Innowacyjności są słabe lub średnie, możliwość angażowania się w działania w trójkącie wiedzy w ramach wspólnoty WWiI.

EIT był w stanie zachować sprawność oraz opracować zasady zarządzania i przepisy dotyczące skutecznego zarządzania WWiI w ogólnych ramach programu „Horyzont 2020”, ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1291/2013 ⁽⁹⁾, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 294/2008. Jego niezależność operacyjna pozwoliła mu przetestować i skutecznie wdrożyć szereg nowości w zarządzaniu swoimi beneficjentami, takich jak konkurencyjny mechanizm finansowania, cele w zakresie stabilności finansowania oraz szczegółowe kluczowe wskaźniki skuteczności działania.

1.2. Kluczowe wyzwania

W ostatnich latach tempo innowacji zdecydowanie przyspieszyło. Innowacje zmieniają sektory gospodarki, zakłócają funkcjonowanie istniejących przedsiębiorstw oraz stwarzają bezprecedensowe możliwości. Mając na uwadze zmiany w światowym porządku gospodarczym i rosnącą konkurencję międzynarodową, Unia musi, między innymi, zaangażować wszystkie talenty, zwiększyć udział kobiet i wspierać szybki transfer wyników badań naukowych i innowacji na rynek i do społeczeństwa w celu zwiększenia zdolności innowacyjnych w całej Unii. Wspólne projek-

⁽⁵⁾ Zgodnie z definicją w art. 2 pkt 16 rozporządzenia (UE) 2021/819.

⁽⁶⁾ Zgodnie z definicją w art. 2 pkt 7 rozporządzenia (UE) 2021/819.

⁽⁷⁾ Zgodnie z definicją w art. 2 pkt 6 rozporządzenia (UE) 2021/819.

⁽⁸⁾ Zgodnie z definicją w art. 2 pkt 10 rozporządzenia (UE) 2021/819 oraz w sekcji 3.2 niniejszego załącznika.

⁽⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1291/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające „Horyzont 2020” – program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji (2014–2020) oraz uchylające decyzję nr 1982/2006/WE (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 104).

owanie, współpraca i współtworzenie w ramach różnych dyscyplin oraz pomiędzy szkolnictwem wyższym, badaniami naukowymi i przedsiębiorstwami, nigdy nie były tak ważne, jeśli chodzi o przyczynianie się do sprostania globalnym wyzwaniom związanym ze zmianą klimatu, utratą bioróżnorodności i nie zrównoważonym wykorzystaniem zasobów naturalnych, transformacją cyfrową i społeczną, zmianami demograficznymi oraz opieką zdrowotną i żywnością w przyszłości.

Po pierwsze, rozprzestrzenianie się COVID-19 wywarło duży wpływ na nasze gospodarki i społeczeństwa, zakłócając działalność gospodarczą i wpływając na systemy opieki zdrowotnej, miejsca pracy i dobrostan. Aby zaradzić kryzysowi, konieczne jest połączenie krótkoterminowych i perspektywicznych środków w celu zapewnienia natychmiastowego wsparcia gospodarkom i zainteresowanym stronom, przy jednoczesnym zapewnieniu warunków niezbędnych do odbudowy.

Ważne jest zatem zidentyfikowanie wyzwań związanych z kryzysem, obejmujących dostęp do finansowania, oraz sprostanie tym wyzwaniom, aby odbudować zaufanie wśród wszystkich zainteresowanych stron, a także wspierać opracowywanie i wdrażanie rozwiązań łagodzących wpływ kryzysu na społeczeństwo. Jednocześnie programy wspierające innowacje, tworzenie i doskonalenie przedsiębiorstw oraz umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i innowacji są kluczem do zapewnienia gospodarcze Unii właściwego kierunku oraz pobudzenia szybkiej odbudowy.

Silniejsze ekosystemy innowacji okazały się szybsze i bardziej efektywne w reagowaniu na kryzysy. Aby przyspieszyć odbudowę i być w stanie poradzić sobie z przyszłymi sytuacjami nadzwyczajnymi, niezbędne są inwestycje w poprawę zdolności koordynacyjnych w ekosystemach innowacji, co pozwoli zwiększyć ich odporność oraz zdolność do szybkiego dostarczania potrzebnych rozwiązań.

W perspektywie średnio- i długoterminowej wszystkie WWiI muszą dostosować się do skutków wstrząsu oraz zapewnić sprawność i elastyczność w celu znalezienia i wykorzystania nowych możliwości. Dzięki ich podejściu „ukierunkowanemu na konkretne miejsce”, opartemu na centrach kolokacji i centrach RSI⁽¹⁰⁾, WWiI przyczyniają się w całej Europie do wzmocnienia lokalnych ekosystemów innowacji, między innymi poprzez wspieranie bliższych interakcji między podmiotami trójkąta wiedzy oraz sprzyjanie lepiej skoordynowanym stosunkom z instytucjami finansowymi i publicznymi, a także z obywatelami.

Po drugie, dzisiejsze społeczeństwa i gospodarki są w coraz większym stopniu stymulowane umiejętnościami i zdolnościami osób i organizacji do przekształcania pomysłów w nowe produkty, procesy, usługi, przedsiębiorstwa i modele społeczne. Innowacje, kultura przedsiębiorczości, absorpcja innowacyjnych rozwiązań przez rynek oraz zwiększone inwestycje w szkolnictwo, badania naukowe i innowacje będą mieć decydujące znaczenie, jeżeli Unia ma z powodzeniem przeprowadzić transformację w kierunku społeczeństwa, które będzie konkurencyjne, cyfrowe, neutralne dla klimatu i sprzyjające włączeniu społecznemu. Istnieje silna potrzeba dalszego zwiększania współpracy między dyscyplinami oraz interdyscyplinarnego uczenia się, a także zdolności innowacyjnych instytucji szkolnictwa wyższego w całej Unii. EIT ma wyjątkową możliwość zaspokojenia tej potrzeby w ramach programu „Horyzont Europa”.

Po trzecie, jednym z kluczowych czynników sprzyjających innowacjom jest fizyczne bliskie sąsiedztwo. Inicjatywy mające na celu rozwój sieci innowacji i świadczenie usług wspierających tworzenie wiedzy, dzielenie się nią i jej transfer odgrywają kluczową rolę we wspieraniu interakcji między środowiskiem akademickim, organizacjami badawczymi, przedsiębiorstwami, organami publicznymi i osobami fizycznymi. Mimo tego wyniki w zakresie badań naukowych i innowacji w całej Unii, przedstawione w corocznym Europejskim Rankingu Innowacyjności, są bardzo zróżnicowane. Jest niezwykle ważne, aby innowacje miały charakter sprzyjający włączeniu społecznemu oraz aby były zakorzenione na terytoriach lokalnych, ze zwróceniem szczególnej uwagi na większe zaangażowania MŚP i organizacji trzeciego sektora. Działania EIT są dobrym sposobem na wzmocnienie lokalnych ekosystemów innowacji nadając im silny wymiar europejski, a także na dostarczenie nowych modeli zrównoważonej gospodarki. Działania EIT i WWiI muszą jeszcze zostać w większym stopniu powiązane ze strategiami regionalnymi oraz strategiami inteligentnej specjalizacji⁽¹¹⁾.

Po czwarte, dynamiczne ekosystemy innowacji wymagają połączenia wiedzy, inwestycji, infrastruktury i talentu. Aby zapewnić właściwe i skuteczne inwestowanie ograniczonych zasobów oraz pozyskiwać inne źródła finansowania z myślą o osiągnięciu stabilności finansowej, należy stworzyć ramowe warunki współpracy między europejskimi podmiotami badawczymi, edukacyjnymi i innowacyjnymi, a także zapewnić silne synergie. Wzmocnienie integracji trójkąta wiedzy przez WWiI, w tym poprzez angażowanie nowych partnerów w innych sektorach, krajach i regionach, jest sprawdzonym sposobem wspierania środowiska sprzyjającego innowacjom oraz stanowi jeden z celów przewodnich EIT.

⁽¹⁰⁾ Zgodnie z definicją w art. 2 pkt 4 rozporządzenia (UE) 2021/819.

⁽¹¹⁾ Zgodnie z definicją w art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2021/695.

1.3. Pozycjonowanie w programie „Horyzont Europa”

W kontekście rozporządzenia (UE) 2021/695 Komisja podjęła zdecydowane zobowiązanie do dalszego zwiększania potencjału innowacyjnego Europy, aby móc reagować na przyszłe wyzwania. Dzięki pozycji EIT w filarze III „Innowacyjna Europa” programu „Horyzont Europa” jeszcze większego znaczenia nabiera jego szczególna rola we wspieraniu innowacji poprzez łączenie biznesu, edukacji, badań naukowych, organów publicznych i społeczeństwa obywatelskiego. Rozporządzenie (UE) 2021/695 odzwierciedla rosnące ambicje Unii w zakresie innowacji oraz potrzebę realizacji tych ambicji.

Planowanie strategiczne programu „Horyzont Europa” ma na celu zapewnienie spójności między działalnością EIT a innymi działaniami w ramach rozporządzenia (UE) 2021/695. EIT wnosi wkład w proces koordynacji strategicznej partnerstw europejskich. EIT nadal ściśle współpracuje z innymi organami wykonawczymi w ramach filaru III „Innowacyjna Europa” programu „Horyzont Europa” oraz dokłada wszelkich starań, aby wnieść wkład w punkt kompleksowej obsługi w zakresie innowacji.

EIT nadal wzmacnia ekosystemy innowacji, które pomagają sprostać globalnym wyzwaniom, poprzez wspieranie integracji trójkąta wiedzy w obszarach tematycznych działalności WWiI.

Konieczna jest silna synergia, w tym poprzez współpracę na poziomie zarządzania, między organami wykonawczymi filaru III „Innowacyjna Europa” programu „Horyzont Europa”. EIT oraz Europejska Rada ds. Innowacji (EIC) prowadzą wzajemnie uzupełniające się działania mające na celu usprawnienie wsparcia udzielanego innowacyjnym przedsiębiorstwom, obejmujące usługi i szkolenia z zakresu przyspieszenia rozwoju przedsiębiorstw.

EIC może pomóc wspieranym przez WWiI przedsiębiorstwom typu start-up o dużym potencjale wzrostu w szybkim zwiększeniu skali działalności. W szczególności najbardziej innowacyjne projekty wspierane przez WWiI mogą korzystać z uproszczonego, a tym samym szybszego dostępu do działań EIC, w szczególności do wsparcia oferowanego przez akcelerator EIC, lub ze wsparcia finansowego oferowanego przez program InvestEU ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523⁽¹²⁾. Ponadto EIT będzie ułatwiać beneficjentom EIC dostęp do ekosystemów innowacji WWiI oraz odpowiednich podmiotów trójkąta wiedzy. W ten sposób beneficjenci EIC mogą aktywnie zaangażować się w działania WWiI oraz korzystać z ich usług.

EIT zapewnia spójność z komponentem „Europejskie ekosystemy innowacji” filaru III „Innowacyjna Europa” programu „Horyzont Europa”. W szczególności EIT bierze czynny udział w działalności forum EIC, o którym mowa w decyzji Rady (UE) 2021/764⁽¹³⁾, oraz ustanawia powiązania między wspólnotą EIT⁽¹⁴⁾ i odpowiednimi działaniami wspierającymi ekosystemy innowacji, aby uniknąć powielania działań i zapewnić spójność i komplementarność działań EIT i EIC.

EIT zapewnia również silniejsze synergie między jej działaniami oraz programami i inicjatywami w ramach filaru I „Doskonała nauka” programu „Horyzont Europa”, aby przyspieszyć transfer wiedzy pozyskanej z podstawowych badań naukowych do konkretnych zastosowań przynoszących korzyści społeczeństwu. W szczególności, w odniesieniu do działań „Maria Skłodowska-Curie” (MSCA) i Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERBN), EIT współpracuje w zakresie rozwoju umiejętności w dziedzinie innowacji i przedsiębiorczości stypendystów MSCA i beneficjentów dotacji ERBN na wszystkich etapach ich kariery. Współpraca ta pozostaje dobrowolna i nie zwiększa obciążenia administracyjnego beneficjentów.

EIT wnosi wkład do filaru II „Globalne wyzwania i europejska konkurencyjność przemysłowa” programu „Horyzont Europa” oraz uzupełnia odpowiednie działania w celu sprostania globalnym i społecznym wyzwaniom oraz wsparcia zrównoważonego wzrostu i konkurencyjności Unii w skali globalnej. W szczególności – poprzez WWiI – EIT dąży do tego, aby wnieść wkład w odpowiednie misje i klastry tematyczne oraz inne partnerstwa europejskie, a także zapewnić silniejszą synergę z nimi, na przykład poprzez wspieranie środków po stronie popytu i świadczenie usług eksploatacyjnych w celu pobudzenia transferu technologii i przyspieszenia komercjalizacji osiągniętych rezultatów.

EIT bada możliwości synergii między częścią „Rozszerzanie uczestnictwa i wzmacnianie europejskiej przestrzeni badawczej” programu „Horyzont Europa” a wspieranymi przez siebie działaniami informacyjnymi, w tym możliwości łączenia w zespoły i tworzenia partnerstw. Wiedza ekspercka i wsparcie EIT mogą być w szczególności wykorzystywane przez podmioty, do których skierowana jest część „Rozszerzanie uczestnictwa i wzmacnianie europejskiej przestrzeni badawczej” programu „Horyzont Europa”, a także w ramach działań informacyjnych EIT.

⁽¹²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523 z dnia 24 marca 2021 r. ustanawiające program InvestEU i zmieniające rozporządzenie (UE) 2015/1017 (Dz.U. L 107 z 26.3.2021, s. 30).

⁽¹³⁾ Decyzja Rady (UE) 2021/764 z dnia 10 maja 2021 r. ustanawiająca program szczegółowy służący realizacji programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz uchylająca decyzję 2013/743/UE (Dz.U. L 1671 z 12.5.2021, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Zgodnie z definicją w art. 2 pkt 8 rozporządzenia (UE) 2021/819.

2. PODNOSZENIE POPRZECZKI: STRATEGIA I CELE EIT NA LATA 2021–2027

W latach 2021–2027 EIT będzie nadal wspierał WWiI w celu wzmocnienia ekosystemów innowacji, które pomagają stawić czoła globalnym i społecznym wyzwaniom, przy pełnej komplementarności z programem „Horyzont Europa” i innymi programami unijnymi. Dokona tego poprzez wspomaganie integracji szkolnictwa wyższego, badań naukowych i innowacji, tworząc w ten sposób środowiska sprzyjające innowacjom, a także poprzez promowanie i wspieranie nowego pokolenia przedsiębiorców, przyczyniając się też do zredukowania różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn w zakresie przedsiębiorczości, oraz poprzez stymulowanie tworzenia innowacyjnych przedsiębiorstw, ze szczególnym uwzględnieniem MŚP, w ścisłej synergii i komplementarności z EIC.

Należy również zwrócić szczególną uwagę na równowagę płci i podejścia uwzględniające aspekt płci, w szczególności w obszarach, w których kobiety są nadal niedostatecznie reprezentowane, takich jak technologie informacyjno-komunikacyjne, nauki ścisłe, technologie, inżynieria i matematyka. W tym celu EIT, w oparciu o obszary interwencji określone w rozporządzeniu (UE) 2021/695, w szczególności:

- 1) wzmacnia zrównoważone ekosystemy innowacji w całej Europie;
- 2) wspiera umiejętności w zakresie innowacji i przedsiębiorczości w perspektywie uczenia się przez całe życie, w tym zwiększanie zdolności instytucji szkolnictwa wyższego w całej Europie;
- 3) tworzy nowe rozwiązania rynkowe w celu sprostania globalnym wyzwaniom; oraz
- 4) zapewnia synergie i wartość dodaną w ramach programu „Horyzont Europa”.

Aby sprostać wyzwaniom, przed którymi stoi EIT, oraz aby przyczynić się do realizacji celów ogólnych określonych w art. 3 rozporządzenia (UE) 2021/819, a tym samym do naukowego, gospodarczego, technologicznego i społecznego oddziaływania programu „Horyzont Europa”, celami szczegółowymi EIT na lata 2021–2027 są:

- a) zwiększenie otwartości, oddziaływania i przejrzystości WWiI oraz integracja trójkąta wiedzy w całej Unii;
- b) zwiększenie zdolności przedsiębiorczych i innowacyjnych sektora szkolnictwa wyższego w całej Europie poprzez promowanie i wspieranie zmian instytucjonalnych w instytucjach szkolnictwa wyższego oraz integrację tych instytucji z ekosystemami innowacji;
- c) zwiększenie zasięgu regionalnego i lokalnego EIT i WWiI, w szczególności poprzez zaangażowanie szerszego kręgu zainteresowanych stron w celu niwelowania różnic w zakresie zdolności innowacyjnych oraz zwiększenia rozpowszechniania wiedzy i innowacji w całej Unii.

EIT może, w stosownych przypadkach, reagować na kryzys związany z COVID-19 i potencjalne przyszłe kryzysy z niezbędną elastycznością poprzez włączenie do swojej strategii odpowiednich inicjatyw, aby przyczynić się do ochrony ekosystemów innowacji i pomóc zainteresowanym stronom EIT przygotować się do odbudowy gospodarczej.

3. WZMOCNIENIE TALENTU INNOWACYJNEGO I ZDOLNOŚCI INNOWACYJNYCH EUROPY: KLUCZOWE DZIAŁANIA

Strategia EIT na lata 2021–2027 ukierunkowana jest na działania przynoszące wartość dodaną na poziomie Unii i przyczyniające się do osiągnięcia celów programu „Horyzont Europa”. Po pierwsze, EIT nadal wspiera zdolności i ekosystemy innowacji w całej Unii za pośrednictwem WWiI, poprzez ich dalszy rozwój, otwartość na nowych partnerów, większą przejrzystość, zgodność z zasadami dobrego zarządzania i ekspansję. Po drugie, opierając się na swoich doświadczeniach w integracji trójkąta wiedzy, EIT kieruje wspieraniem i rozwojem zdolności przedsiębiorczych i innowacyjnych instytucji szkolnictwa wyższego, co będzie wdrażane za pośrednictwem WWiI. Po trzecie, dzięki bardziej efektywnym środkom przekrojowym EIT podejmuje wszelkie niezbędne starania w celu zapewnienia zwiększenia swojej widoczności i oddziaływania na poziomie Unii. Ponadto EIT usprawnia swoje działania w celu zwiększenia swojej skuteczności, efektywności i wpływu, w tym w takich obszarach jak udzielanie WWiI wskazówek w celu zapewnienia stabilności finansowania, otwartość, zasięg, przejrzystość, jakość i zrównoważony charakter własnych działań i działań WWiI, większe zaangażowanie MŚP i przedsiębiorstw typu start-up oraz równowaga płci.

3.1. Wspieranie istniejących WWiI

EIT wzmacnia ekosystemy innowacji w drodze stałego wspierania istniejących WWiI w sprostaniu globalnym wyzwaniom poprzez integrację trójkąta wiedzy na poziomach unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym. W tym celu duża część budżetu EIT zostanie przeznaczona na wsparcie WWiI, a EIT będzie dalej wzmacniać swoją platformę na potrzeby tworzenia, rozwijania i monitorowania WWiI.

EIT zapewnia, aby WWiI nadal dążyły do stabilności finansowania w celu osiągnięcia finansowego uniezależnienia się od dotacji EIT najpóźniej po 15 latach następujących po ich utworzeniu dzięki pozyskiwaniu inwestycji publicznych i prywatnych, przy jednoczesnym skoncentrowaniu się nadal na integracji działań w ramach trójkąta wiedzy.

EIT zapewnia, aby WWiI opracowały i wdrożyły strategię współpracy oraz tworzenia interfejsów i synergii z odpowiednimi partnerstwami europejskimi, misjami oraz EIC, a także z innymi odpowiednimi inicjatywami i programami unijnymi i międzynarodowymi. Oprócz wsparcia finansowego, w oparciu o zdobyte doświadczenia, EIT zapewnia nadzór strategiczny nad WWiI oraz wytyczne dla nich. W oparciu o wskaźniki wymienione między innymi w załączniku V do rozporządzenia (UE) 2021/695 EIT monitoruje i analizuje wyniki, pozyskane inwestycje oraz różne skutki jakościowe i ilościowe.

EIT dokłada wszelkich starań, aby usprawnić terminologię dotyczącą struktury poszczególnych WWiI w celu dalszego uproszczenia i zwiększenia rozpoznawalności EIT.

EIT określa obszary współpracy między WWiI w kwestiach o znaczeniu strategicznym i politycznym oraz promuje ściślejszą współpracę między nimi. EIT wzmacnia koordynację pomiędzy WWiI w obszarach wspólnego zainteresowania, w szczególności poprzez wspieranie wymiany doświadczeń i dobrych praktyk między WWiI oraz współpracę między nimi (wspólne działania WWiI ⁽¹⁵⁾) w kwestiach tematycznych i horyzontalnych. Wspólne działania WWiI mają największy potencjał w przypadku gdy kilka WWiI zajmuje się już wspólnymi priorytetami polityki Unii, w odniesieniu do których nie utworzono żadnej wyspecjalizowanej WWiI. Połączenie poszczególnych wspólnot WWiI w ramach specjalnych wspólnych działań przynoszących wzajemne korzyści ma duży potencjał w zakresie synergii i korzyści interdyscyplinarnych. EIT zachęca do takich działań i aktywnie uczestniczy w określaniu treści i struktury wspólnych działań WWiI. EIT monitoruje realizację wspólnych działań WWiI, a także osiągnięte wyniki, w celu uczynienia tych działań integralną częścią wieloletnich strategii WWiI. EIT ułatwia również tworzenie wspólnych usług WWiI mających na celu wspólne wykonywanie zadań operacyjnych, które dotyczą wszystkich WWiI.

3.2. Zwiększenie regionalnego wpływu WWiI

EIT nadal zwiększa swoje oddziaływanie regionalne poprzez bardziej otwarte i inkluzywne podejście WWiI wobec szeregu potencjalnych partnerów i zainteresowanych stron, zwiększone upowszechnianie i wykorzystywanie wyników oraz lepiej zintegrowaną strategię regionalną WWiI. Każda WWiI będzie zobowiązana do opracowania i wdrożenia strategii regionalnej jako integralnej części swoich planów operacyjnych w celu zacieśnienia stosunków z krajowymi, regionalnymi i lokalnymi podmiotami zajmującymi się innowacjami, w tym MŚP. W stosownych przypadkach WWiI wykazują powiązania ze strategiami inteligentnej specjalizacji oraz z działaniami platform tematycznych i inicjatyw międzyregionalnych, w tym organów zarządzających europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi (zwanymi dalej „funduszami ESI”). EIT stale monitoruje wdrażanie tych strategii, w tym efekt dźwigni w odniesieniu do funduszy ESI.

Do wieloletniej strategii i planu operacyjnego WWiI należy włączyć innowacyjne podejście „ukierunkowane na konkretne miejsce”, które powinno opierać się na centrach kolokacji i centrach RSI, wykorzystując ich rolę jako ośrodków dostępu do wspólnoty WWiI, oraz interakcji z partnerami z tego samego centrum kolokacji, a także z innymi lokalnymi podmiotami zajmującymi się innowacjami.

EIT monitoruje sposób funkcjonowania centrów kolokacji i centrów RSI oraz sposób ich integracji z lokalnymi ekosystemami innowacji.

EIT zapewnia, aby działania w ramach RSI służyły przyciągnięciu i integracji potencjalnych nowych partnerów, którzy zapewnią wartość dodaną dla WWiI, rozszerzając tym samym zasięg EIT w Europie, oraz aby działania te były w pełni zintegrowane z wieloletnimi strategiami WWiI. RSI, kierowany przez EIT i wdrażany przez WWiI, był dotychczas prowadzony na zasadzie dobrowolności. Od 2021 r. działania w ramach RSI stają się obowiązkową i integralną częścią wieloletnich strategii WWiI. EIT zapewnia, aby działania w ramach RSI były wykorzystywane jako pomost do odpowiednich strategii inteligentnej specjalizacji w obszarze badań naukowych i innowacji.

Ponadto WWiI wzmacniają taką integrację poprzez ustanowienie centrów RSI. Centrum RSI ustanawia się po przeprowadzeniu dogłębnej analizy potrzeb i ogłoszeniu otwartego zaproszenia do składania wniosków. Stanowi ono część struktury WWiI i służy jako centralny punkt ich działań. Jego celem jest mobilizacja i zaangażowanie lokalnych podmiotów trójkąta wiedzy w działania wspólnot WWiI, tworzenie synergii na poziomie lokalnym, identyfikacja możliwości finansowania i współpracy oraz promowanie ich aktywnej integracji z ekosystemami. Zgodnie ze strategią rozwoju WWiI centra RSI mogłyby utorować drogę do ustanowienia centrum kolokacji w docelowym regionie.

⁽¹⁵⁾ Zgodnie z definicją w art. 2 pkt 14 rozporządzenia (UE) 2021/819.

EIT nadal zapewni WWiL wytyczne oraz wspiera WWiL w przygotowywaniu i wdrażaniu wieloletnich strategii RSI. Działania w ramach RSI nadal wspierają zdolności innowacyjne krajów (oraz regionów w tych krajach), które – zgodnie z Europejskim Rankiem Innowacyjności – mają słabe i średnie wyniki w zakresie innowacji, a także regiony najbardziej oddalone w rozumieniu art. 349 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, aby wspierać ich integrację w ramach wspólnot WWiL. Do działań w ramach RSI kwalifikują się następujące kraje i regiony (kraje i regiony RSI):

- 1) kraje (oraz regiony w tych krajach), które sklasyfikowano jako kraje/regiony o „słabych” lub „średnich” wynikach w zakresie innowacji w co najmniej jednym z trzech rocznych sprawozdań Europejskiego Rankingu Innowacyjności wydanych:
 - a) w 2018 r., 2019 r. i 2020 r. na lata 2021–2024; oraz
 - b) w 2021 r., 2022 r. i 2023 r. na lata 2025–2027; oraz
- 2) regiony najbardziej oddalone.

Budżet EIT przeznaczony na realizację działań RSI stanowi co najmniej 10 %, lecz nie więcej niż 15 % całkowitego wsparcia EIT dla obecnych i nowych WWiL, co umożliwi zwiększenie liczby partnerów WWiL z regionów docelowych. Cele działań wspieranych w ramach RSI są następujące:

- 1) przyczynienie się do poprawy zdolności innowacyjnych regionalnych i lokalnych ekosystemów w całej Unii za pośrednictwem działań na rzecz budowania zdolności i bliskich powiązań między lokalnymi podmiotami innowacyjnymi – takimi jak klastry, sieci, organy publiczne, instytucje szkolnictwa wyższego, organizacje badawcze, organizatorzy kształcenia i szkolenia zawodowego oraz MŚP – a także działań tych podmiotów;
- 2) wspieranie celu, jakim jest pozyskiwanie nowych partnerów do WWiL oraz powiązanie lokalnych ekosystemów innowacji z ogólnoeuropejskimi ekosystemami innowacji; oraz
- 3) pozyskanie dodatkowego finansowania prywatnego i publicznego, ze szczególnym uwzględnieniem funduszy ESI.

3.3. Tworzenie nowych WWiL

Aby przyczynić się do sprostania nowym i pojawiającym się globalnym wyzwaniom, EIT ogłasza otwarte i przejrzyste zaproszenia do składania projektów utworzenia nowych WWiL w dziedzinach priorytetowych wybranych spośród obszarów tematycznych o znaczeniu strategicznym w oparciu o kryteria służące między innymi do oceny ich adekwatności w stosunku do priorytetów polityki Unii pod kątem sprostania wyzwaniom globalnym i społecznym oraz oceny ich potencjału i wartości dodanej do uwzględnienia w modelu EIT. Przy tworzeniu nowych WWiL bierze się pod uwagę planowanie strategiczne w ramach programu „Horyzont Europa” oraz budżet przydzielony EIT na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. Odpowiednie kryteria wyboru partnerstw europejskich określone w załączniku III do rozporządzenia (UE) 2021/695 włącza się do zaproszeń do składania wniosków dotyczących WWiL i podlegają one ocenie.

W oparciu o wnioski Rady Zarządzającej i jego analizę proponuje się utworzenie jak najszybciej, w 2022 lub 2023 r., pierwszej nowej WWiL w obszarze sektorów i branży kultury i kreatywności oraz opublikowanie zaproszenia do składania wniosków w 2021 r., jeśli to możliwe. Ta dziedzina priorytetowa wykazuje największą kompletność z ośmioma już istniejącymi WWiL, a także z potencjalnymi obszarami priorytetowymi dla innych partnerstw europejskich, które mają zostać uruchomione w ramach programu „Horyzont Europa”. Arkusz informacyjny podsumowujący wyzwania w sektorach i branżach kultury i kreatywności oraz oczekiwane oddziaływanie nowej WWiL znajduje się w dodatku 1.

Proponuje się, aby w 2026 r. uruchomić drugą nową WWiL w obszarze sektorów i ekosystemów gospodarki wodnej i morskiej, przy czym zaproszenie do składania wniosków należy opublikować w 2025 r. Komisja, z pomocą niezależnych ekspertów zewnętrznych, przeprowadzi do 2024 r. analizę ex ante, aby ocenić znaczenie obszaru sektorów i ekosystemów gospodarki wodnej i morskiej. Jeżeli analiza ta przyniesie wynik negatywny, Komisja może zaproponować zmianę SPI 2021–2027, z uwzględnieniem wkładu Rady Zarządzającej i planowania strategicznego programu „Horyzont Europa”. Arkusz informacyjny podsumowujący wyzwania w obszarze Sektorów i ekosystemów gospodarki wodnej i morskiej oraz oczekiwane oddziaływanie nowej WWiL znajduje się w dodatku 2.

Jeżeli oprócz środków EIT udostępnione zostaną dodatkowe środki budżetowe, można wybrać inne nowe WWiL, z uwzględnieniem wkładu Rady Zarządzającej i planowania strategicznego programu „Horyzont Europa” oraz kryteriów wyboru partnerstw europejskich, w szczególności otwartości, przejrzystości, unijnej wartości dodanej, wkładu w realizację celów zrównoważonego rozwoju, spójności i synergii.

3.4. Wspieranie zdolności innowacyjnych i przedsiębiorczych instytucji szkolnictwa wyższego

We współpracy z Komisją oraz po konsultacjach z WWiI EIT opracowuje i uruchamia inicjatywę pilotażową, która ma za zadanie wspierać zdolności innowacyjne i przedsiębiorcze instytucji szkolnictwa wyższego oraz włączyć je do ekosystemów innowacji (inicjatywa pilotażowa dotycząca szkolnictwa wyższego) i która będzie wdrażana przez WWiI począwszy od 2021 r. EIT – poprzez model integracji trójkąta wiedzy – wypełnia utrzymującą się lukę między szkolnictwem wyższym a badaniami naukowymi i innowacjami. W szczególności EIT i WWiI stanowią kluczowe narzędzia rozwoju kapitału ludzkiego, ponieważ koncentrują się wyraźnie na kształceniu w zakresie innowacji i przedsiębiorczości. Należy jednak dążyć do zwiększenia oddziaływania EIT, tak aby wykraczało ono poza partnerów WWiI.

Instytucje szkolnictwa wyższego w całej Europie muszą być innowacyjne i przedsiębiorcze w swoim podejściu do kształcenia, badań naukowych i angażowania się we współpracę z przedsiębiorstwami oraz szerszym ekosystemem innowacji na poziomie regionalnym i lokalnym, w tym społeczeństwem obywatelskim, instytucjami publicznymi i organizacjami trzeciego sektora, w sposób jak najbardziej inkluzywny i zrównoważony pod względem płci, co można osiągnąć dzięki jasnej strategii, ramom metodologicznym i zaangażowaniu zasobów.

Działania WWiI związane z inicjatywą pilotażową dotyczącą szkolnictwa wyższego realizuje się w drodze otwartych i przejrzystych zaproszeń do składania wniosków, których celem będzie zwiększenie zdolności innowacyjnych w szkolnictwie wyższym; będą one ukierunkowane głównie na instytucje szkolnictwa wyższego, które nie są partnerami WWiI w łańcuchach wartości innowacji i w ekosystemach innowacji w całej Unii. Działania te dotyczą przede wszystkim rozwoju zdolności instytucji szkolnictwa wyższego, w tym:

- 1) wymiany i wdrożenia najlepszych praktyk w zakresie integracji trójkąta wiedzy, w tym organizacyjnego uczenia się, szkoleń na potrzeby podniesienia i zmiany kwalifikacji, coachingu i mentoringu;
- 2) opracowania planów działania określających, w jaki sposób odpowiadać na rozpoznane potrzeby w takich obszarach jak zarządzanie innowacjami, tworzenie i rozwój przedsiębiorstw typu start-up, transfer technologii, w tym zarządzanie prawami własności intelektualnej, zrównoważoność i neutralność klimatyczna na etapie projektowania, zarządzanie ludźmi i organizacjami, uwzględnianie aspektu płci w dziedzinie innowacji oraz współpraca z lokalnymi zainteresowanymi stronami i społeczeństwem obywatelskim; oraz
- 3) wdrażania planów działania w zakresie rozwoju zdolności innowacyjnych oraz działań następczych.

Działania te angażują inne podmioty trójkąta wiedzy, takie jak organizatorzy kształcenia i szkolenia zawodowego, organizacje badawczo-technologiczne, MŚP i przedsiębiorstwa typu start-up oraz stanowią – jako podstawowy element działań WWiI w zakresie integracji trójkąta wiedzy – uzupełnienie interwencji EIT w dziedzinie kształcenia. EIT promuje ściślejszą współpracę między WWiI w ramach inicjatywy pilotażowej dotyczącej szkolnictwa wyższego. Kryteria kwalifikowalności, które należy uwzględnić w zaproszeniach do składania wniosków, zapewniają, aby większość środków finansowych przeznaczana była na instytucje szkolnictwa wyższego spoza WWiI. Celem inicjatywy pilotażowej dotyczącej szkolnictwa wyższego jest sprawienie, aby wpływ EIT wykroczył poza WWiI i przyczynił się do realizacji podstawowej misji EIT polegającej na stymulowaniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego i zwiększaniu konkurencyjności poprzez wzmacnianie zdolności innowacyjnych państw członkowskich, zgodnie z celami programu „Horyzont Europa” polegającymi na wspieraniu rozwijania umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i innowacji w perspektywie uczenia się przez całe życie, w tym zwiększaniu zdolności instytucji szkolnictwa wyższego w całej Europie.

Wsparcie EIT opiera się także na inicjatywach politycznych, takich jak ramy HEInnovate⁽¹⁶⁾ i RIIA⁽¹⁷⁾, które dowiodły swojej wartości w wielu instytucjach szkolnictwa wyższego i państwach członkowskich w całej Unii. EIT opracowuje działania wspierające w ściślejszej współpracy z Komisją oraz po konsultacjach z WWiI, zapewniając pełną spójność i komplementarność z odpowiednimi działaniami w ramach programu „Horyzont Europa”, Erasmus+, ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/817⁽¹⁸⁾, oraz innych programów unijnych.

⁽¹⁶⁾ HEInnovate to ramy polityki opracowane przez Komisję Europejską i Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). HEInnovate oferuje instytucjom szkolnictwa wyższego metodykę określania obszarów zdolności innowacyjnych, by dalej rozwijać i kształtować odpowiednie strategie i działania w celu osiągnięcia pożądanego wpływu. HEInnovate opiera się na solidnych danych metodologicznych z ośmioma obszarami budowania zdolności: przywództwo i zarządzanie; transformacja cyfrowa; zdolność organizacyjna; nauczanie i uczenie się przedsiębiorczości; przygotowanie i wspieranie przedsiębiorców; wymiana wiedzy; umiędzynarodowienie oraz mierzenie wpływu. OECD opublikowała szereg sprawozdań krajowych opartych na HEInnovate, zob. seria badań umiejętności OECD dostępna pod adresem: <https://www.oecd-ilibrary.org/education/>

⁽¹⁷⁾ Regionalne ramy oceny oddziaływania innowacji (RIIA) zostały opracowane przez Komisję jako pierwszy krok ukierunkowujący przeprowadzanie oceny oddziaływania innowacji szkół wyższych poprzez opracowanie analiz przykładów opartych na wskaźnikach. Ocena oddziaływania innowacji, na przykład za pośrednictwem ram RIIA, może być potencjalnie powiązana z instrumentami finansowania opartymi na wynikach w zakresie innowacji na poziomie regionalnym, krajowym lub unijnym.

⁽¹⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/817 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające „Erasmus+”: unijny program na rzecz kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1288/2013 (zob. s. 1 niniejszego Dziennika Urzędowego).

Szczegóły dotyczące procesu wdrażania i mechanizmu realizacji są dalej rozwijane i dopracowywane w ciągu pierwszych trzech lat oraz podlegają monitorowaniu i ocenie na tym etapie pilotażowym. Ocenę etapu pilotażowego przeprowadzają niezależni eksperci zewnętrzni, a jej wyniki przekazuje się Grupie Przedstawicieli Państw Członkowskich i Parlamentowi Europejskiemu. W oparciu o wyniki tej oceny Rada Zarządzająca decyduje, czy należy kontynuować inicjatywę pilotażową dotyczącą szkolnictwa wyższego i zwiększyć jej skalę, czy też należy ją zakończyć.

Rada Zarządzająca kieruje wdrażaniem i monitorowaniem działań prowadzonych przez WWiI oraz nadzoruje to wdrażanie i monitorowanie. Szczególną uwagę zwraca się na zapewnienie otwartego i inkluzywnego podejścia mającego na celu pozyskanie instytucji szkolnictwa wyższego innych niż partnerzy WWiI z myślą o uzyskaniu szerokiego zasięgu geograficznego; podejścia interdyscyplinarnego i międzysektorowego; większego udziału kobiet w sektorach, w których są one niedostatecznie reprezentowane; oraz powiązaniu z RSI, odpowiednimi platformami tematycznymi i strategiami inteligentnej specjalizacji oraz, w stosownych przypadkach, z narzędziem wspierania polityki.

EIT wzmacnia i rozszerza zakres stosowania znaku EIT poza WWiI w celu objęcia nim instytucji szkolnictwa wyższego uczestniczących w działaniu. Z udziałem podmiotów z całego trójkąta wiedzy EIT dąży do połączenia swojego wsparcia na rzecz rozwoju zdolności innowacyjnych w szkolnictwie wyższym ze znakiem EIT, przyznawanym obecnie programom kształcenia WWiI.

EIT rozszerza również znak EIT na działania w dziedzinie uczenia się przez całe życie, takie jak mentoring, szkolenie zawodowe, programy zdobywania kwalifikacji, przekwalifikowania i podnoszenia kwalifikacji oraz masowe, otwarte kursy internetowe, docierające do szerszej grupy docelowej, składającej się ze studentów, dorosłych osób uczących się i instytucji (w tym instytucji kształcenia i szkolenia zawodowego) i wykraczającej poza członków WWiI, oraz angażujące tę grupę. Oczekuje się, że stosowanie znaku EIT poza wspólnotą EIT będzie miało bardziej strukturyzujący wpływ na wszystkich poziomach (indywidualnym, programowym i instytucjonalnym).

EIT monitoruje również przyznawanie znaku EIT i jego rozszerzenie na programy kształcenia i szkolenia WWiI oraz bada możliwość poprawy skuteczności mechanizmu zapewniania jakości, w tym możliwość zewnętrznego uznawania i akredytacji znaku EIT.

Aby zapewnić powodzenie pilotażowej inicjatywy dotyczącej szkolnictwa wyższego, EIT zapewnia uczestniczącym instytucjom szkolnictwa wyższego szczegółowe wytyczne, wiedzę fachową i coaching oraz kieruje swoją ofertę do instytucji szkolnictwa wyższego z całej Europy, zwracając szczególną uwagę na instytucje szkolnictwa wyższego z krajów (oraz regionów w tych krajach), które mają słabe lub średnie wyniki w zakresie innowacji, oraz inne regiony osiągające słabe wyniki, które chcą rozwijać swoje zdolności innowacyjne oraz wzmocnić swój ślad innowacyjny i strategie inteligentnej specjalizacji.

3.5. Działania przekrojowe EIT

3.5.1. Komunikacja i upowszechnianie

EIT i WWiI dążą do poprawy i wzmocnienia swojej komunikacji i widoczności oraz stosują ulepszoną strategię budowania świadomości marki w odniesieniu do swoich głównych zainteresowanych stron w państwach członkowskich i poza nimi, zgodnie z podejściem komunikacyjnym stosowanym w odniesieniu do programu „Horyzont Europa”. Wraz z rosnącą liczbą WWiI oraz inicjatywą pilotażową dotyczącą szkolnictwa wyższego EIT zwiększa wysiłki na rzecz poprawy rozpoznawalności wsparcia Unii jako marki jakości w dziedzinie innowacji. Zarządzanie tą marką i lepsza komunikacja mają kluczowe znaczenie w szczególności dla obywateli oraz organów krajowych i regionalnych, ponieważ innowacje pochodzące z EIT przyczyniają się do wykazania konkretnego wpływu inwestycji Unii za pośrednictwem programu „Horyzont Europa”.

EIT dąży do wykorzystania istniejących unijnych sieci informacyjnych oraz zapewnia koordynację ich działań w celu zapewnienia lepszego doradztwa i wskazówek dla potencjalnych partnerów WWiI. Takie zwiększone wykorzystanie i koordynacja mogą obejmować wsparcie organów krajowych i regionalnych w określaniu niezbędnych synergii z wieloletnimi strategiami WWiI. Aby zapewnić szersze upowszechnienie i lepsze zrozumienie możliwości oferowanych przez EIT, EIT wzmacnia wytyczne i pomoc w zakresie aspektów związanych z uczestnictwem w WWiI w całej Europie w oparciu o istniejące sieci informacji i struktury w całej Europie, w szczególności krajowych punktów kontaktowych, o których mowa w rozporządzeniu (UE) 2021/695.

Aby zapewnić poinformowanie dużej społeczności zainteresowanych stron w całym trójkącie wiedzy na poziomie unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym o wszystkich zaproszeniach EIT (i WWiI) do składania wniosków i finansowanych projektach, informacje o nich pojawią się również na portalu „europejskich możliwości finansowania i składania ofert”, na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/695.

EIT organizuje regularne spotkania Grupy Przedstawicieli Państw Członkowskich oraz odpowiednich służb Komisji co najmniej dwa razy w roku, aby zapewnić odpowiednią komunikację i przepływ informacji z państwami członkowskimi i na poziomie Unii. Parlament Europejski i Rada są na bieżąco należycie informowane o wynikach, osiągnięciach i działalności EIT i WWiI. Ponadto Grupa Przedstawicieli Państw Członkowskich doradza EIT w kwestiach o znaczeniu strategicznym. Grupa Przedstawicieli Państw Członkowskich, wraz z EIT, zapewnia odpowiednie wsparcie w celu nawiązywania kontaktów i promowania synergii – w odniesieniu do wspieranych przez EIT działań – z programami i inicjatywami krajowymi lub regionalnymi oraz udostępnia informacje o możliwym krajowym i regionalnym współfinansowaniu tych działań.

EIT w dalszym ciągu zwiększa widoczność swoich działań wobec obywateli i wspólnoty EIT poprzez forum zainteresowanych stron ⁽¹⁹⁾, nagrody EIT i Wspólnotę Absolwentów EIT ⁽²⁰⁾, w celu promowania interakcji z europejskimi podmiotami trójkąta wiedzy oraz docenienia najbardziej obiecujących innowatorów i przedsiębiorców w Europie.

EIT w dalszym ciągu kieruje Wspólnotą Absolwentów EIT oraz zapewnia jej strategiczne wytyczne (we współpracy z Radą Absolwentów EIT) w celu zmaksymalizowania jej wpływu na przedsiębiorczość i społeczeństwo oraz stałego zaangażowania jej członków w działania wspierane przez EIT. W latach 2021–2027 Wspólnota Absolwentów EIT będzie się nadal rozwijać i obejmie również absolwentów biorących udział w działaniach wspierających zdolności innowacyjne instytucji szkolnictwa wyższego.

3.5.2. Identyfikacja i wymiana dobrych praktyk z zainteresowanymi stronami

EIT identyfikuje, kodyfikuje, skutecznie udostępnia i upowszechnia wiedzę i dobre praktyki wynikające z działań finansowanych przez EIT oraz współpracuje w tym celu z władzami państw członkowskich na poziomach krajowym i regionalnym, z Komisją i Parlamentem Europejskim, w szczególności z jego Zespołem ds. Przyszłości Nauki i Techniki, ustanawiając zorganizowany dialog i koordynując wysiłki. Oczekuje się, że WWiI i projekty wspierające zdolności innowacyjne i przedsiębiorcze instytucji szkolnictwa wyższego będą cennym źródłem dowodów i eksperymentalnego uczenia się dla decydentów w dziedzinie badań naukowych, innowacji i szkolnictwa wyższego, a także w różnych dziedzinach tematycznych.

Jak dotąd dobre praktyki oraz doświadczenia wynikające z działań WWiI nie zostały w wystarczającym stopniu zebrane lub skodyfikowane ani skutecznie upowszechnione. EIT w dalszym ciągu rozwija swoją rolę instytutu innowacji, zdolnego do wykrywania, analizowania, kodyfikowania innowacyjnych praktyk, doświadczeń i wyników działań finansowanych przez EIT (wsparcie dla kształcenia i szkolenia, badań i innowacji oraz przedsiębiorczości), dzielenia się nimi oraz zapewnienia ich stosowania na szerszą skalę. Działalność EIT opiera się na powiązaniach i synergii z innymi inicjatywami w ramach programu „Horyzont Europa”, w szczególności EIC, misjami i partnerstwami europejskimi.

3.5.3. Współpraca międzynarodowa i globalne działania informacyjne

EIT opracowuje ogólne kierunki współpracy międzynarodowej EIT i WWiI pod nadzorem Rady Zarządzającej, zgodnie z przyjętym w ramach programu „Horyzont Europa” podejściem do współpracy międzynarodowej, o której mowa w rozporządzeniu (UE) 2021/695, i zgodnie z innymi odpowiednimi politykami Unii, oraz w porozumieniu z odpowiednimi służbami Komisji. EIT dąży do zwiększenia oddziaływania swojej działalności poprzez współpracę międzynarodową oraz koordynuje międzynarodowe działania finansowane przez EIT za pośrednictwem WWiI. Koncentruje się on na ścisłym dostosowaniu do odpowiednich celów polityki Unii, a także jej priorytetów w zakresie

⁽¹⁹⁾ Zgodnie z definicją w art. 2 pkt 11 rozporządzenia (UE) 2021/819.

⁽²⁰⁾ Wspólnota Absolwentów EIT skupia przedsiębiorców i inicjatorów zmian, którzy uczestniczyli w programie kształcenia lub przedsiębiorczości realizowanym przez WWiI. Wspólnota reprezentuje sieć ponad 5 000 członków.

badań naukowych i innowacji oraz na zapewnianiu unijnej wartości dodanej. W przypadku gdy fizyczna obecność Wspólnoty EIT w państwie trzecim zostanie uznana za konieczną dla zwiększenia wpływu i skuteczniejszej realizacji jej celów, EIT zapewnia koordynację interwencji oraz dostarcza zachęt do wspólnych wysiłków na rzecz WWiL.

W ramach współpracy międzynarodowej i globalnych działań informacyjnych EIT, we współpracy z Komisją, skupia się na skutecznemu sprostaniu globalnym wyzwaniom, przyczyniając się do realizacji odpowiednich inicjatyw międzynarodowych i celów zrównoważonego rozwoju oraz zapewniając dostęp do talentów i zwiększone popyt na innowacyjne rozwiązania. EIT ściśle monitoruje te działania oraz zapewnia ich zgodność z podejściem programu „Horyzont Europa” do współpracy międzynarodowej, o której mowa w rozporządzeniu (UE) 2021/695, oraz innymi odpowiednimi politykami Unii.

3.6. Zapewnienie skutecznego funkcjonowania: sposób działania

Niniejsza sekcja obejmuje szereg środków mających na celu dostosowanie i poprawę bieżącego funkcjonowania EIT i WWiL. Skuteczna, posiadająca odpowiednie uprawnienia i strategicznie działająca Rada Zarządzająca monitoruje wdrażanie tych środków na poziomie EIT oraz zapewnia niezbędne zachęty i kontrolę, w tym poprzez oparty na wynikach proces przydziału środków finansowych, w celu zapewnienia ich realizacji przez WWiL.

3.6.1. Model operacyjny WWiL

EIT zapewnia, aby wdrażanie WWiL odbywało się w pełnej zgodności z odpowiednimi wymogami przewidzianymi w rozporządzeniu (UE) 2021/695, włącznie z zapewnieniem przejścia istniejących ośmiu WWiL do realizacji nowych kryteriów wdrażania partnerstw europejskich określonych w tym rozporządzeniu. W związku z tym EIT zapewnia WWiL wzmocnione wytyczne operacyjne oraz stale monitoruje wyniki WWiL w celu zapewnienia zgodności z zasadami należytego zarządzania, dobrego zarządzania, monitorowania i oceny, określonymi w rozporządzeniu (UE) 2021/819, a także zasadami i kryteriami określonymi w odniesieniu do partnerstw europejskich w rozporządzeniu (UE) 2021/695 oraz dostosowania do wymogów wynikających z priorytetów i wskaźników programu „Horyzont Europa”, w celu zmaksymalizowania ich wyników i oddziaływania, w oparciu o długoterminową strategię współpracy między EIT i WWiL. Jeżeli WWiL osiąga niezadowalające wyniki, osiąga nieadekwatne wyniki lub nie wnosi unijnej wartości dodanej, podejmuje się odpowiednie środki naprawcze.

EIT zapewnia, aby środki zapewniające ciągłą otwartość WWiL na nowych członków, a także przejrzystość podczas wdrażania zostały ulepszone, w szczególności poprzez przyjęcie i stosowanie przejrzystych, jasnych i spójnych kryteriów przystąpienia i wyjścia nowych członków, którzy wnoszą wartość dodaną do partnerstw, a także innych przepisów, takich jak przejrzyste procedury przygotowywania ich planów operacyjnych, oraz poprzez systematyczne monitorowanie działalności WWiL. WWiL prowadzą także swoje działania w sposób całkowicie przejrzysty, w tym poprzez otwarte zaproszenia do składania wniosków dotyczące identyfikacji i wyboru ich projektów, partnerów i innych działań, oraz pozostają otwartymi i dynamicznymi partnerstwami, do których nowi partnerzy w całej Unii, w tym coraz większa liczba MŚP i przedsiębiorstw typu start-up, wnoszących do partnerstw wartość dodaną, mogą przystąpić na podstawie dopasowania pod kątem doskonałości i innowacyjności. W celu ograniczenia koncentracji finansowania oraz zapewnienia, aby WWiL w ramach prowadzonych działań korzystały z szerokiej sieci partnerów, procedura przygotowania ich planów operacyjnych (w tym określenie priorytetów, wybór działań i przyznanie środków finansowych) oraz powiązanych decyzji o finansowaniu musi być bardziej przejrzysta i integracyjna. W strategiach wieloletnich WWiL przewiduje się rozszerzenie partnerstwa, w tym utworzenie nowych centrów kolokacji, którym Rada Zarządzająca przydziela odpowiedni budżet. Podejmując decyzję w sprawie finansowania, Rada Zarządzająca uwzględnia postępy w osiąganiu celów wyznaczonych w strategiach wieloletnich, między innymi liczbę centrów kolokacji. WWiL szerzej wykorzystują konkurencyjne mechanizmy finansowania oraz zwiększają otwartość zaproszeń do składania wniosków, w szczególności w odniesieniu do projektów otwartych dla stron trzecich. Wszystkie te środki zwiększą liczbę uczestniczących podmiotów zaangażowanych w działania WWiL. Wreszcie w swoich regularnych sprawozdaniach WWiL informują o zaangażowaniu nowych partnerów jako jednym z elementów ich finansowania opartego na wynikach.

W związku z tym, że WWiL działają w całym łańcuchu wartości innowacji, zapewniają one odpowiednią i stałą równowagę między trzema stronami trójkąta wiedzy i powiązanimi działaniami w swoim portfelu planów operacyjnych. EIT monitoruje działania WWiL w celu zapewnienia, aby były one wdrażane za pomocą sprawnej, skutecznej i efektywnej pod względem kosztów struktury, która ogranicza do minimum koszty administracyjne, koszty zarządzania i koszty ogólne. EIT zapewnia, aby WWiL osiągnęły swoje oczekiwane oddziaływanie dzięki szerokiemu zakresowi określonych w ich planach operacyjnych działań skutecznie wspierających realizację ich celów, w tym ich potencjalny wpływ na ekosystemy innowacji na poziomach unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym.

Realizacja zobowiązań każdego z partnerów WWiI zapewniana jest w drodze regularnego monitorowania rzeczywistych wkładów partnera w stosunku do pierwotnych zobowiązań. EIT zapewnia, aby WWiI posiadały system zarządzania ryzykiem na potrzeby sytuacji, w których niektórzy partnerzy nie będą w stanie wywiązać się ze swoich pierwotnych zobowiązań. Dążąc do osiągnięcia stabilności finansowania swoich działań, WWiI szukają wielu różnych źródeł przychodów i inwestycji. W tym celu WWiI zapewniają, aby warunki dostępu do partnerstwa pozostały atrakcyjne dla szerokiego grona potencjalnych partnerów. Żadne opłaty za członkostwo lub wpisowe nie powinny stanowić bariery dla uczestnictwa odpowiednich partnerów w WWiI, w szczególności dla MŚP, przedsiębiorstw typu start-up i studentów.

3.6.2. Model finansowania WWiI

Oczekuje się, że dzięki oszczędnemu i uproszczonemu modelowi finansowania EIT zwiększy oddziaływanie WWiI i ich wkład w realizację celów EIT i programu „Horyzont Europa”, a także zachęci partnerów WWiI do zaangażowania się. Aby zwiększyć wartość dodaną swojego wsparcia, EIT dostosowuje swój model finansowania. EIT dokłada wszelkich starań, aby ułatwić płynne przejście między okresami obowiązywania WRF, w szczególności w odniesieniu do bieżących działań. Istnieją trzy główne obszary, w których EIT wprowadza ulepszenia.

Po pierwsze, EIT stopniowo zmniejsza stawkę finansowania działań WWiI oferujących wartość dodaną ⁽²¹⁾ w celu zwiększenia poziomów inwestycji prywatnych i publicznych innych niż przychody od ich partnerów. Oczekuje się, że dzięki dostosowaniu modelu finansowania WWiI łatwiej będzie osiągnąć stabilność finansowania. Oczekuje się, że zachęci to WWiI do stopniowego zmniejszania w planie operacyjnym, w okresie obowiązywania umów o partnerstwie, udziału finansowania EIT, przy jednoczesnym zwiększaniu poziomu wspólnych inwestycji ze źródeł innych niż EIT. Malejące stawki finansowania przez EIT działań WWiI oferujących wartość dodaną stosuje się do wszystkich etapów całego cyklu życia WWiI (rozruch, rozwój działalności, dojrzałość, wycofanie się z dotacji EIT), jak przedstawiono w tabeli poniżej:

	Rozruch	Rozwój działalności	Dojrzałość	Wycofanie się z dotacji EIT
Lata	1–4	5–7	8–11	12–15
Stawka finansowania EIT	Do 100 %	Do 80 %	Do 70 %	Do 50 % w 12. roku, zmniejszenie o 10 % rocznie

Rys. 1: Stawki finansowania EIT w latach 2021–2027.

Działania niektórych WWiI, ze względu na ich specyficzny charakter, mogą wymagać dodatkowych zachęt. W tym celu Rada Zarządzająca może podjąć decyzję o zastosowaniu korzystniejszych warunków finansowania wspólnych działań WWiI, działań w ramach RSI oraz inicjatywy pilotażowej dotyczącej szkolnictwa wyższego.

Po drugie, EIT zapewnia, aby proces przyznawania dotacji był zgodny z modelem finansowania opartym na wynikach. W zakresie, w jakim jest to możliwe, zwiększa się wykorzystanie dotacji wieloletnich. Finansowanie EIT jest bezpośrednio powiązane z postępami w obszarach wymienionych w art. 10 i art. 11 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/819 oraz z celami WWiI określonymi w ich planach operacyjnych i może zostać zmniejszone, zmienione lub zakończone w przypadku braku wyników. W celu zapewnienia jak największego oddziaływania EIT między innymi zapewnia WWiI silniejsze zachęty do poszukiwania nowych partnerów, a także podejmuje środki naprawcze, w szczególności w oparciu o indywidualne wyniki WWiI.

Po trzecie, EIT stosuje ściśle reguły wzmocnienia mechanizmu wszechstronnej oceny przed upływem początkowego siedmioletniego okresu działalności WWiI, zgodnie z art. 10 i 11 rozporządzenia (UE) 2021/819. Ta wszechstronna ocena, która ma zostać przeprowadzona z pomocą niezależnych ekspertów zewnętrznych, musi być zgodna z najlepszą praktyką międzynarodową oraz z kryteriami monitorowania i oceny partnerstw europejskich określonymi w rozporządzeniu (UE) 2021/695. Ocenę przeprowadza się przed upływem początkowego okresu siedmiu lat. W wyniku wszechstronnej oceny Rada Zarządzająca podejmuje decyzję o dalszym wspieraniu finansowym WWiI, o jego zmianie lub o jego zaprzestaniu (a tym samym o nieprzedłużaniu umowy o partnerstwie z daną WWiI) oraz przekierowaniu zasobów na działania, w ramach których osiągnęte są lepsze wyniki. Przed przyjęciem tej decyzji Rada Zarządzająca zasięga opinii Grupy Przedstawicieli Państw Członkowskich.

⁽²¹⁾ Zgodnie z definicją w art. 2 pkt 13 rozporządzenia (UE) 2021/819.

3.6.3. Zmniejszenie obciążeń administracyjnych

EIT intensyfikuje wysiłki na rzecz uproszczenia, aby zmniejszyć obciążenia administracyjne dla WWiI oraz umożliwić sprawną i efektywną realizację ich planów operacyjnych i strategii wieloletnich. Takie uproszczenie może obejmować stosowanie kwot ryczałtowych lub kosztów jednostkowych w odniesieniu do odpowiednich działań WWiI. Ponadto aby zapewnić lepsze planowanie zasobów, w szczególności na potrzeby działań innowacyjnych, oraz ułatwić większe zaangażowanie i długoterminowe inwestycje ze strony partnerów uczestniczących w działaniach WWiI, EIT podpisuje z WWiI, na podstawie odpowiednich umów o partnerstwie, wieloletnie umowy o udzielenie dotacji, w stosownych przypadkach zawierające przepisy dotyczące finansowania opartego na wynikach. Okres obowiązywania tych wieloletnich umów o udzielenie dotacji nie przekracza trzech lat.

3.6.4. Stosunki EIT z WWiI po rozwiązaniu umowy o partnerstwie

EIT opracowuje ogólne zasady dotyczące stosunków z WWiI po rozwiązaniu umowy o partnerstwie zgodnie z ramami dla partnerstw europejskich przewidzianymi w rozporządzeniu (UE) 2021/695. W oparciu o pogłębione niezależne badanie, które ma zostać przeprowadzone do końca 2023 r., EIT ustanawia, w ścisłej współpracy z Komisją, ogólne ramy swoich stosunków z WWiI, z którymi umowa o partnerstwie została rozwiązana lub wygasła w okresie programowania 2021–2027. To pogłębione niezależne badanie obejmuje ocenę wysiłków WWiI w celu osiągnięcia stabilności finansowania, wygenerowanych przychodów i perspektyw finansowych WWiI oraz określa wszelkie działania, których kontynuacja może być zagrożona ze względu na brak zasobów. Z zastrzeżeniem pozytywnego wyniku końcowego przeglądu EIT może zawrzeć z WWiI porozumienie o współpracy⁽²²⁾ służące utrzymaniu aktywnej współpracy z nią po rozwiązaniu umowy o partnerstwie.

Porozumienie o współpracy obejmuje:

- a) prawa i obowiązki związane z kontynuowaniem działań w trójkącie wiedzy, a także utrzymaniem ekosystemu i sieci WWiI;
- b) warunki wykorzystania marki EIT i udziału w nagrodach EIT oraz w innych inicjatywach organizowanych przez EIT;
- c) warunki uczestnictwa w działaniach dotyczących szkolnictwa wyższego i szkoleń, w tym wykorzystania znaku EIT w programach kształcenia i szkolenia oraz stosunkach ze Wspólnotą Absolwentów EIT;
- d) warunki udziału w konkurencyjnych zaproszeniach EIT do składania wniosków dotyczących niektórych konkretnych działań, w tym wspólnych działań WWiI i wspólnych usług;
- e) warunki dodatkowego wsparcia przez EIT transnarodowych działań koordynacyjnych wśród centrów kolokacji o wysokiej unijnej wartości dodanej.

Uwzględniając wyniki pogłębionego niezależnego badania, Rada Zarządzająca określa czas obowiązywania, treść i strukturę porozumienia o współpracy, w tym konkretne działania WWiI, które mogą otrzymać wsparcie na podstawie akapitu drugiego lit. a)–e). WWiI są uprawnione do uczestnictwa w działaniach EIT zgodnie z warunkami określonymi w porozumieniu o współpracy, w tym do udziału w konkurencyjnych zaproszeniach do składania wniosków.

3.7. Synergia i komplementarność z innymi programami unijnymi

Dzięki szerokiemu spektrum podejmowanych przez siebie działań oraz swojej szczególnej roli jako integralnej części programu „Horyzont Europa” EIT ma możliwość tworzenia synergii i zapewniania komplementarności – unikając przy tym powielania – z innymi programami lub instrumentami Unii, między innymi poprzez wzmacnianie wsparcia WWiI w ich działaniach w zakresie planowania i wdrażania. Oczekuje się, że EIT będzie wносить wkład w tworzenie synergii w perspektywie od średnio- do długoterminowej, między innymi w odniesieniu do poniższych:

Program Erasmus+

- EIT dąży do stworzenia synergii między programem Erasmus+ i wspólnotami EIT. Współpraca ma być ukierunkowana na zapewnienie studentom objętym programem Erasmus+ i uczęszczającym do instytucji szkolnictwa wyższego będących partnerami WWiI dostępu do szkół letnich prowadzonych przez WWiI lub do innych odpowiednich inicjatyw szkoleniowych WWiI (na przykład w zakresie przedsiębiorczości i zarządzania innowacjami) oraz możliwości nawiązywania kontaktów z siecią absolwentów WWiI.

⁽²²⁾ Zgodnie z definicją w art. 2 pkt 15 rozporządzenia (UE) 2021/819.

- Działania w ramach współpracy mogą również obejmować prowadzenie przez EIT lub WWiI szkoleń dla kadry akademickiej (ze wszelkich instytucji szkolnictwa wyższego, spoza WWiI) w zakresie programów nauczania łączących przedsiębiorczość z innowacjami, a także testowanie, przyjmowanie i zwiększanie skali innowacyjnych praktyk opracowanych w ramach sieci Erasmus+ (takich jak sojusze na rzecz innowacji między instytucjami szkolnictwa wyższego i przedsiębiorstwami) przez WWiI i vice versa.
- W miarę możliwości zapewnione mają zostać synergie z inicjatywą dotyczącą europejskich szkół wyższych, co mogłoby przyczynić się do włączenia działalności EIT w obszarze kształcenia w główny nurt działań, aby osiągnąć systemowe oddziaływanie.

Program „Cyfrowa Europa” ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/694 ⁽²³⁾

- WWiI, w szczególności centra kolokacji, współpracują z europejskimi ośrodkami innowacji cyfrowych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/694 w celu wspierania transformacji cyfrowej przemysłu i organizacji sektora publicznego.
- Bada się możliwości wykorzystania infrastruktury i zdolności rozwiniętych w ramach programu „Cyfrowa Europa” (takie jak zasoby danych i biblioteki algorytmów sztucznej inteligencji oraz centra kompetencji w zakresie obliczeń wielkiej skali w państwach członkowskich) przez WWiI w dziedzinie kształcenia i szkoleń, a także do celów testowania i demonstracji w projektach innowacyjnych.

Fundusze polityki spójności (w szczególności Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Fundusz Spójności ustanowione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności oraz Europejski Fundusz Społeczny Plus ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+))

- WWiI – za pośrednictwem centrów kolokacji i centrów RSI – propagują współpracę na poziomach regionalnym i międzyregionalnym między podmiotami trójkąta wiedzy a instytucjami zarządzającymi, działając w synergii ze współpracą międzyregionalną oraz z inwestycjami wzdłuż łańcuchów wartości w powiązanych obszarach priorytetowych inteligentnej specjalizacji, oraz pracą tematycznych platform inteligentnej specjalizacji. Taka współpraca z instytucjami zarządzającymi może prowadzić do włączenia działań WWiI do programów operacyjnych. EIT bada również możliwość wniesienia wkładu w inicjatywy na rzecz rozwoju umiejętności w ramach funduszy polityki spójności dzięki wymianie najlepszych praktyk.
- EIT propaguje współpracę między odpowiednimi WWiI a platformami inteligentnej specjalizacji w celu ułatwienia synergii między zasobami EIT, funduszami polityki spójności i innymi programami unijnymi, krajowymi lub regionalnymi. Celem jest osiągnięcie szerszej reprezentacji działalności EIT w całej Unii, wzmocnienie powiązań ze strategiami inteligentnej specjalizacji oraz lepsze wykorzystanie RSI do pozyskiwania funduszy ESI w działalności EIT i WWiI.

Program InvestEU

- WWiI dążą do współpracy z Centrum Doradztwa InvestEU, aby zapewnić przedsięwzięciom wspieranym przez WWiI wsparcie techniczne i pomoc techniczną przy przygotowywaniu, opracowywaniu i wdrażaniu projektów.
- WWiI starają się umieszczać treści na portalu InvestEU, aby przybliżyć inwestorom i pośrednikom finansowym projekty wspierane przez WWiI, w ścisłej współpracy ze służbami Komisji i w synergii z EIC.

Program „Kreatywna Europa” ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/818 ⁽²⁴⁾

Program „Kreatywna Europa” ma istotne znaczenie między innymi dla działalności nowej WWiI w obszarze sektorów i branży kultury i kreatywności. Silne synergie i silna komplementarność z programem „Kreatywna Europa” mają zostać rozwinięte w obszarach, takich jak umiejętności twórcze, miejsca pracy i modele biznesowe.

Program na rzecz jednolitego rynku ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/690 ⁽²⁵⁾

⁽²³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/694 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiające program „Cyfrowa Europa” oraz uchylające decyzję (UE) 2015/2240 (Dz.U. L 166 z 11.5.2021, s. 1).

⁽²⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/818 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające program „Kreatywna Europa” (2021–2027) i uchylające rozporządzenie (UE) nr 1295/2013 (zob. s. 34 niniejszego Dziennika Urzędowego).

⁽²⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/690 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program na rzecz rynku wewnętrznego, konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym małych i średnich przedsiębiorstw, dziedziny roślin, zwierząt, żywności i paszy, oraz statystyk europejskich (Program na rzecz jednolitego rynku) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 99/2013, (UE) nr 1287/2013, (UE) nr 254/2014 i (UE) nr 652/2014 (Dz.U. L 153 z 3.5.2021, s. 1).

WWiI dążą do współpracy z Europejską Siecią Przedsiębiorczości i jej grupami sektorowymi w celu ułatwienia współpracy między przedsiębiorstwami, transferu technologii i partnerstw innowacyjnych dla przedsiębiorców, którzy chcą rozwijać działalność w Unii i poza nią zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/690. Organizacje należące do Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości będą propagować działania WWiI wśród swoich klientów będących MŚP. EIT bada możliwości współpracy w obszarze programów mobilności dla nowych przedsiębiorców w celu poprawy ich umiejętności w zakresie przedsiębiorczości.

4. PRZECIWDZIAŁANIE KRYZYSOWI WYNIKAJĄCEMU Z PANDEMII COVID-19

Poważne zmiany społeczne, gospodarcze, środowiskowe i technologiczne wynikające z kryzysu związanego z COVID-19 będą wymagać współpracy wszystkich instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii. EIT powinien wnieść wkład w niezbędne działania innowacyjne, zapewniając spójną reakcję na kryzys związany z COVID-19.

EIT zapewni, aby WWiI wspierały i propagowały tworzenie innowacyjnych rozwiązań w różnych obszarach działania zgodnie z priorytetami planu odbudowy dla Europy, Europejskiego Zielonego Ładu i nowej strategii przemysłowej dla Europy oraz celami zrównoważonego rozwoju, przyczyniając się w ten sposób do odbudowy społeczeństw i gospodarek Europy oraz wzmocnienia ich stabilności i odporności.

W szczególności EIT powinien zapewnić WWiI możliwość działania z niezbędną elastycznością, aby mogły dostosowywać się do wyzwań wynikających z kryzysu związanego z COVID-19, a także nowych i niespodziewanych wyzwań i priorytetów. Pod nadzorem i kontrolą EIT WWiI mogłyby tworzyć środki dostosowane do celu wspierania i zwiększania odporności swoich ekosystemów, to znaczy swoich partnerów i beneficjentów, a także tych spoza ich istniejących społeczności. Specjalną uwagę należy poświęcić działaniom mającym na celu zwiększenie odporności mikroprzedsiębiorstw, MŚP oraz przedsiębiorstw typu start-up, a także studentów, naukowców, przedsiębiorców i pracowników, którzy szczególnie mocno ucierpieli w wyniku kryzysu związanego z COVID-19.

WWiI zachęca się również, aby wykorzystywały synergii z innymi inicjatywami i partnerstwami Unii w celu wspierania siły ekosystemów innowacji w Europie.

Dostosowując się do nowej sytuacji, WWiI mogą korzystać z innowacyjnych wspólnych narzędzi, instrumentów, usług informacyjnych oraz usług wsparcia w celu zapewnienia współpracy i interakcji w ramach swoich społeczności.

EIT, dążąc do synergii z innymi programami i jednostkami organizacyjnymi Unii, może proponować inicjatywy oparte na integracji trójkąta wiedzy zmierzające do wspierania ekosystemów innowacji w Unii. W tym celu EIT może promować nowe wspólne działania WWiI w celu sprostania wyzwaniom wynikającym z kryzysu związanego z COVID-19.

5. ZASOBY

5.1. Potrzeby budżetowe

Potrzeby budżetowe EIT w okresie 2021–2027 wynoszą 2 965 000 000 EUR i składają się z trzech głównych elementów: 1) wydatki na osiem istniejących WWiI (odzwierciedlające fakt, że w przypadku trzech z nich umowy o partnerstwie wygasną do końca 2024 r.) oraz utworzenie dwóch nowych WWiI (jednej w 2022 r. lub 2023 r. i drugiej w 2026 r.); 2) wydatki administracyjne EIT; oraz 3) wydatki na przygotowanie, monitorowanie, kontrolę, audyt, ocenę i inne rodzaje działalności oraz wydatki niezbędne do zarządzania działaniami EIT i ich realizacji, a także do oceny realizacji jego celów zgodnie z art. 12 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2021/695.

Około 2 854 000 000 EUR (96 % całkowitego budżetu EIT) przewiduje się na finansowanie istniejących i nowych WWiI, z czego:

- a) co najmniej 10%, lecz nie więcej niż 15%, przeznaczają się na RSI;
- b) maksymalnie 7 % przeznaczają się na wspólne działania WWiI, w tym na wsparcie WWiI, w przypadku których umowa o partnerstwie wygasła lub została rozwiązana;
- c) maksymalnie 3 % przeznaczają się na trzyletnią inicjatywę pilotażową dotyczącą szkolnictwa wyższego.

Oczekuje się, że poprzez wprowadzenie stopniowo malejącej stawki finansowania EIT WWiI zmobilizują kolejne 1 500 000 000 EUR z innych źródeł publicznych i prywatnych. Budżet na utworzenie dwóch nowych WWiI (jednej możliwie najszybciej w 2022 r. lub 2023 r. i drugiej w 2026 r.) wyniesie około 300 000 000 EUR. Jeżeli oprócz budżetu EIT udostępnione zostaną dodatkowe środki, EIT może utworzyć dodatkowe WWiI.

EIT pozostaje oszczędną i dynamiczną organizacją. Wydatki administracyjne EIT, obejmujące niezbędne koszty personelu, koszty administracyjne i operacyjne oraz koszty związane z infrastrukturą, nie mogą przekraczać średnio 3 % budżetu EIT. Część wydatków administracyjnych pokrywają Węgry poprzez udostępnienie powierzchni biurowej bezpłatnie do końca 2029 r. W związku z tym muszą zostać podjęte znaczne wysiłki, aby obniżyć koszty administracyjne WWiI, które w każdym przypadku muszą być utrzymane na rozsądnym minimalnym poziomie.

5.2. Oddziaływanie (monitorowanie i ocena)

Oczekuje się, że pomiar oddziaływania EIT będzie w następnym okresie programowania stale udoskonalany, z uwzględnieniem zdobytych do tej pory doświadczeń oraz konieczności ujednoczenia jego praktyk z praktykami programu „Horyzont Europa”. Zgodnie z art. 10, 11 i 20 rozporządzenia (UE) 2021/819 EIT stosuje ramy oceny, sprawozdawczości i monitorowania zapewniające spójność z ogólnym podejściem przyjętym w programie „Horyzont Europa”, przy jednoczesnym zapewnieniu elastyczności. W szczególności usprawnia się wymianę informacji zwrotnych między Komisją, EIT i WWiI w celu realizacji wyznaczonych celów w konsekwentny, spójny i skuteczny sposób.

5.2.1. Sprawozdawczość i monitorowanie

EIT udoskonala obecny system monitorowania oraz wprowadza ramy sprawozdawczości i monitorowania, w tym kluczowe wskaźniki skuteczności działania, dostosowane do wskaźników ścieżek oddziaływania programu „Horyzont Europa”. Monitorowanie wyników operacyjnych, w tym wydatków administracyjnych, i rezultatów WWiI, oraz sprawozdawczość w tym zakresie są podstawowym zadaniem EIT realizowanym we współpracy ze wspólnymi służbami ds. przedsiębiorstw Komisji w ramach programu „Horyzont Europa”. System sprawozdawczości i monitorowania WWiI zostaje włączony do ogólnego systemu monitorowania programu „Horyzont Europa”, w szczególności poprzez wdrożenie wspólnych modeli danych obejmujących zbieranie danych przechowywanych w bazie danych programu „Horyzont Europa”. Komisja uczestniczy w procesie wspólnego projektowania wszystkich odpowiednich wskaźników i narzędzi oddziaływania i monitorowania opracowywanych lub stosowanych przez EIT, aby zapewnić spójność z ogólnym systemem monitorowania programu „Horyzont Europa”, uwzględniając wskaźniki ścieżek oddziaływania, kryteria dla partnerstw europejskich oraz proces planowania strategicznego programu „Horyzont Europa”. Procedury stałego monitorowania, a także procedury przeglądu okresowego i wszechstronnej oceny, obejmujące ustanowienie rzetelnego zestawu wskaźników ilościowych i jakościowych oraz powiązanych z nimi założeń i celów, ustala Rada Zarządzająca. Ponadto EIT uwzględni proces wdrażania metodyki Radaru Innowacji w ramach programu „Horyzont Europa” oraz bada, w jaki sposób WWiI mogłyby wykorzystać Radar Innowacji do rozszerzenia swoich działań monitorujących.

Wyniki takiego monitorowania wykorzystywane są przez WWiI w procesach wieloletniego planowania operacyjnego i przy przyznawaniu przez EIT – wyników oparciu o wyniki – środków finansowych na działania WWiI oraz przy opracowywaniu umów o partnerstwie i umów o udzielenie dotacji z WWiI występującymi w charakterze beneficjentów. Ponadto oczekuje się, że wyniki monitorowania WWiI będą uwzględniane w strategicznym procesie koordynacji partnerstw europejskich.

Oczekuje się, że działania EIT, w tym działania zarządzane za pośrednictwem WWiI, będą mieć:

- 1) oddziaływanie technologiczne, gospodarcze i innowacyjne poprzez wpływ na tworzenie i rozwój przedsiębiorstw oraz tworzenie nowych innowacyjnych rozwiązań mających na celu sprostanie globalnym wyzwaniom, a także poprzez tworzenie bezpośrednich i pośrednich miejsc pracy oraz mobilizowanie dodatkowych inwestycji publicznych i prywatnych;
- 2) oddziaływanie naukowe i edukacyjne poprzez wzmacnianie kapitału ludzkiego w dziedzinie badań naukowych i innowacji, podnoszenie umiejętności w zakresie innowacji i przedsiębiorczości zarówno na poziomie indywidualnym, jak i organizacyjnym, a także wspieranie otwartego tworzenia i rozpowszechniania wiedzy i innowacji w społeczeństwie;
- 3) oddziaływanie społeczne, w tym oddziaływanie wynikające z udostępniania rozwiązań systemowych we wspólnocie EIT i poza nią, a także ze wspólnych działań WWiI, poprzez realizację priorytetów polityki UE w dziedzinie zmiany klimatu (takich jak łagodzenie, przystosowanie się i odporność), energii, surowców, zdrowia, produkcji oferującej wartość dodaną, cyfryzacji, mobilności w miastach, żywności, kultury i kreatywności lub wody z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań oraz zaangażowania obywateli i użytkowników końcowych, a także poprzez absorpcję innowacyjnych rozwiązań w tych dziedzinach w społeczeństwie.

EIT zapewni opracowanie szczegółowych wskaźników społecznych w obszarach działalności WWiI oraz prowadzi ich regularne monitorowanie pod względem oddziaływania społecznego zgodnie z ramami programu „Horyzont Europa”.

Oddziaływanie, o którym mowa w pkt 3, mierzy się między innymi według wskaźników ścieżek oddziaływania określonych w załączniku V do rozporządzenia (UE) 2021/695.

Dodatkowe wskaźniki, w tym wskaźniki oddziaływania społecznego w obszarach działalności WWiI, opracowane są przez EIT i Komisję zgodnie z rozwojem ram wskaźników programu „Horyzont Europa” i odzwierciedlają ogólne podejście partnerstw europejskich określające ich wkład w oddziaływanie naukowe, gospodarcze i społeczne. Dostosowanie wskaźników oddziaływania do programu „Horyzont Europa” ma na celu monitorowanie postępów w osiąganiu celów EIT z upływem czasu, zapewniając porównywalną bazę danych dotyczących wyników i oddziaływania generowanych przez WWiI w odniesieniu do programu „Horyzont Europa”. Ponadto EIT zapewnia, aby system monitorowania uwzględniał postępy w realizacji działań charakterystycznych dla modelu WWiI, takich jak integracja trójkąta wiedzy i umiejętności w zakresie przedsiębiorczości. Za pomocą wskaźników dotyczących działań edukacyjnych EIT (w tym działań wspierających zdolności instytucji szkolnictwa wyższego) monitoruje się na przykład:

- 1) nabywanie umiejętności związanych z kapitałem ludzkim oraz zaangażowanie instytucji szkolnictwa wyższego i poprawę zdolności (perspektywa krótkoterminowa);
- 2) rozwój kariery oraz rolę instytucji szkolnictwa wyższego i wyniki osiągnięte w lokalnych ekosystemach innowacji (perspektywa średnioterminowa); oraz
- 3) warunki pracy oraz rolę instytucji szkolnictwa wyższego i wyniki osiągnięte w lokalnych ekosystemach innowacji (perspektywa długoterminowa).

Ciągłe monitorowanie WWiI odbywa się w efektywny sposób i obejmuje między innymi:

- 1) postępy w kierunku osiągnięcia stabilności finansowania, w szczególności pozyskiwanie nowych źródeł inwestycji;
- 2) postępy w kierunku objęcia zasięgiem całej Europy i otwartości, a także przejrzystości zarządzania;
- 3) kutećność w przyspieszaniu działalności operacyjnej (to znaczy utworzonych i wspieranych przedsięwzięć charakteryzujących się wysokim wzrostem);
- 4) koszty administracyjne i koszty zarządzania każdego z WWiI;
- 5) działania centrów kolokacji i centrów RSI oraz ich podmiotów, a także ich integracja z lokalnymi ekosystemami innowacji;
- 6) wdrożenie działań edukacyjnych i szkoleniowych, w tym szersze stosowanie znaku EIT.

Poniższa tabela zawiera niewyczerpujący wykaz kluczowych wskaźników skuteczności działania i wartości docelowych, które mają być monitorowane przez EIT w latach 2021–2027. Wskaźniki te stanowią główne orientacyjne dane wejściowe i wyjściowe wykorzystywane do monitorowania realizacji kluczowych celów EIT na lata 2021–2027, takich jak wspieranie innowacji i przedsiębiorczości poprzez lepsze kształcenie, zwiększanie jego regionalnego i lokalnego oddziaływania i otwartości na potencjalnych partnerów i zainteresowane strony, zapewnienie równowagi między przychodami a kosztami, ustanowienie nowych centrów kolokacji oraz wprowadzenie na rynek nowych innowacyjnych rozwiązań globalnych wyzwań.

Wskaźniki zarządzania EIT	Cel na 2023 r. (wariant podstawowy 2020 r.)	Cel na 2027 r. (wariant podstawowy 2020 r.)
Liczba podmiotów/organizacji uczestniczących w działaniach EIT i WWiI	Wzrost o 20 %	Wzrost o 50 %
Liczba innowacji (produktów i usług) wprowadzonych na rynek	1 500	4 000
Instytucje szkolnictwa wyższego zaangażowane w działania EIT i WWiI	285	680
Liczba studentów zaangażowanych w działalność edukacyjną EIT i WWiI	8 500	25 500
Liczba przedsiębiorstw typu start-up objętych wsparciem	300	700
Finansowanie WWiI	700 000 000 EUR	1 500 000 000 EUR
Liczba podmiotów/organizacji uczestniczących w działaniach EIT i WWiI spoza regionów, w których znajdują się centra kolokacji WWiI	Wzrost o 50 %	Wzrost o 100 %

W celu zwiększenia otwartości i przejrzystości EIT zapewnia, aby dane dotyczące projektu zebrane przy użyciu jego wewnętrznego systemu monitorowania, w tym wyniki przekazane przez WWiI, były całkowicie dostępne i zostały w pełni włączone do ogólnego systemu monitorowania danych programu „Horyzont Europa”. EIT zapewnia, aby szczegółowe informacje wynikające z procesu monitorowania i oceny były udostępniane w odpowiednim czasie i aby można je było znaleźć w bazie danych programu „Horyzont Europa”. Ponadto EIT zapewnia specjalne sprawozdania dotyczące oddziaływania pod względem ilościowym i jakościowym, w tym dotyczące zadeklarowanych i faktycznie wniesionych wkładów finansowych.

5.2.2. Ocena, przegląd okresowy i wszechstronna ocena

Komisja przeprowadza okresowe niezależne oceny działań EIT, w tym działań zarządzanych za pośrednictwem WWiI, zgodnie z rozporządzeniami (UE) 2021/819 i (UE) 2021/695.

Zgodnie z art. 20 rozporządzenia (UE) 2021/819 ocenie okresowej poddaje się między innymi wyniki i oddziaływanie inicjatywy pilotażowej dotyczącej szkolnictwa wyższego, skuteczność strategii WWiI w zakresie stabilności finansowania, wpływ działań w ramach RSI oraz współpracę między EIT a organami wykonawczymi filaru III „Innowacyjna Europa” programu „Horyzont Europa”. W tym zakresie oceny EIT dotyczą w szczególności efektywności, skuteczności, adekwatności, spójności i unijnej wartości dodanej działań EIT, w tym za pośrednictwem WWiI. Oceny te przeprowadza Komisja z pomocą niezależnych ekspertów zewnętrznych i są one wykorzystywane w ocenach programu „Horyzont Europa” przeprowadzanych przez Komisję, również z myślą o systemowej ocenie filaru III „Innowacyjna Europa” programu „Horyzont Europa”, w szczególności w odniesieniu do punktu kompleksowej obsługi w zakresie innowacji.

Każda WWiI podlega wszechstronnej ocenie przeprowadzanej przez EIT, pod nadzorem Rady Zarządzającej i przy wsparciu niezależnych ekspertów zewnętrznych, przed upływem siódmego roku obowiązywania umowy o partnerstwie, a także końcowemu przeglądowi przed jej zakończeniem. Na podstawie wszechstronnej oceny Rada Zarządzająca decyduje, czy przedłużyć umowę o partnerstwie na okres wykraczający poza pierwsze siedem lat, natomiast przegląd końcowy stanowi podstawę negocjacji w sprawie ewentualnego porozumienia o współpracy. Przeprowadzając te oceny, zgodnie z art. 11 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/819, Rada Zarządzająca bierze pod uwagę kryteria wdrażania, monitorowania i oceny odnoszące się do partnerstw europejskich określone w rozporządzeniu (UE) 2021/695, osiągnięcie celów WWiI, jej koordynacji z innymi odpowiednimi inicjatywami w zakresie badań naukowych i innowacji, poziom stabilności finansowania, zdolność WWiI do zapewnienia otwartości na nowych członków, przejrzystość zarządzania oraz jej skuteczność w pozyskiwaniu nowych członków, w granicach wkładu Unii, o którym mowa w art. 21 rozporządzenia (UE) 2021/819, unijną wartość dodaną i znaczenie dla osiągnięcia celów EIT.

Ponadto, zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/819, EIT pod nadzorem Rady Zarządzającej, przeprowadza przeglądy okresowe wyników i działań WWiI obejmujące pierwsze trzy lata obowiązywania umowy o partnerstwie (to jest fazę rozruchu WWiI) oraz, w przypadku przedłużenia umowy, trzy lata po jej przedłużeniu (to jest fazę dojrzałości). Podstawą tych przeglądów jest stałe monitorowanie prowadzone przez EIT. Przeglądy te pomagają Radzie Zarządzającej uzyskać na wczesnym etapie informacje na temat wyników działalności WWiI w odniesieniu do ich strategii i celów, a także zgodności ze wskazówkami Rady Zarządzającej.

Zgodnie z art. 11 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2021/819 w przypadku gdy stałe monitorowanie, przegląd okresowy lub wszechstronna ocena WWiI wykazują niewystarczające postępy w obszarach, o których mowa w art. 10 tego rozporządzenia, lub brak unijnej wartości dodanej, Rada Zarządzająca podejmuje odpowiednie środki naprawcze. Środki naprawcze mogą przyjąć formę zmniejszenia, zmiany lub wycofania wkładu finansowego EIT lub rozwiązania umowy o partnerstwie, a także wiążących zaleceń dotyczących działań WWiI lub sugestii dostosowania ich modeli realizacji i modeli operacyjnych.

Wyniki tych przeglądów okresowych i ocen podawane są do publicznej wiadomości, przekazywane Parlamentowi Europejskiemu i Radzie oraz zgłaszane w ramach strategicznego procesu koordynacji partnerstw europejskich.

Dodatek 1

Arkusz informacyjny na temat WWiI ds. sektorów i branż kultury i kreatywności

I. Wyzwanie

WWiI ds. sektorów i branż kultury i kreatywności ⁽²⁶⁾ mogą przynieść horyzontalne rozwiązanie dla wielu narastających wyzwań, które mają charakter stały i którym można sprostać poprzez działania w zakresie edukacji, badań i innowacji. Wyzwania te można podzielić na cztery filary:

- 1) kreatywność, różnorodność kulturowa i językowa Europejczyków;
- 2) tożsamość i spójność europejska;
- 3) zatrudnienie, odporność gospodarcza i inteligentny wzrost w Europie; oraz
- 4) Europa jako podmiot globalny.

Kreatywność i różnorodność kulturowa w Europie zależą od odpornych i stabilnych sektorów i branż kultury i kreatywności. Sektory te stoją jednak w obliczu szeregu wyzwań wynikających ze zwiększonej konkurencji ze strony podmiotów globalnych i transformacji cyfrowej.

- Producenci, twórcy, dystrybutorzy, nadawcy, kina, teatry i wszelkiego rodzaju organizacje i przedsiębiorstwa kulturalne muszą wprowadzać innowacje, aby przyciągnąć nowych widzów i rozwijać się, a także rozwijać nowe procesy, usługi, treści i praktyki, które tworzą wartość społeczną.
- Brak umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i umiejętności przekrojowych w sektorach kultury i kreatywności ⁽²⁷⁾ dotyczy zarówno powstających podsektorów, jak i tych bardzo rozwiniętych, które przechodzą głęboką transformację cyfrową. Umiejętności te są niezbędne dla innowacji i kluczowe w świetle zmian na rynku pracy, przed którymi stoi ten sektor.
- Dziedzictwo kulturowe stanowi niepodważalny wyraz tożsamości kulturowej oraz jest ważnym dobrem publicznym i źródłem innowacji, które zapewnia dobry zwrot z inwestycji i znaczące przychody, ale jego potencjał jest nadal w dużej mierze niewykorzystany. Może ono odnieść bardzo znaczne korzyści z WWiI ds. sektorów i branż kultury i kreatywności jako katalizator zrównoważonej rewitalizacji dziedzictwa oraz istotny bodziec dla edukacji i uczenia się przez całe życie, sprzyjający współpracy i spójności społecznej.

Wyzwania społeczne związane z tożsamością i spójnością europejską można ogólnie opisać w kategoriach braku „mostów” łączących różne części społeczeństwa i różne terytoria. Obejmują one kwestie związane z wykluczeniem społecznym, potrzebą budowania bliższych powiązań międzykulturowych, ochroną różnorodności językowej, w tym języków mniejszości, oraz rozwijaniem poczucia wspólnej przynależności w oparciu o różnorodność kulturową i wspólne dziedzictwo, które to kwestie można rozwiązać poprzez bardziej pluralistyczny i dostępny udział społeczeństwa, innowacje w dziedzinie projektowania, architektury i wykorzystania przestrzeni publicznych, a także innowacje społeczne oparte na kulturze. W szczególności:

- współpraca między naukowcami oraz między sektorem badań a przemysłem, a także między organizacjami publicznymi i organizacjami trzeciego sektora jest ograniczona, podobnie jak niewystarczająca jest koordynacja wysiłków w zakresie badań i rozwoju, dzielenie się metodami, wynikami i najlepszymi praktykami oraz występujące w tym obszarze zbędne powielanie działań;
- poziom integracji klastrów kreatywnych i ośrodków innowacji jest niewystarczający;
- znacząca część regionalnych priorytetów w zakresie inteligentnej specjalizacji w Europie odnosi się pod różnymi względami (takimi jak dziedzictwo kulturowe, branże twórcze i sztuka) do kultury;

⁽²⁶⁾ Sektory i branże kultury i kreatywności obejmują wszystkie sektory i branże, których działalność opiera się na wartościach kulturowych, różnorodności kulturowej i indywidualnej lub wspólnej ekspresji artystycznej i innej twórczej ekspresji, niezależnie od tego, czy ta działalność ma charakter zorientowany na rynek, bez względu na rodzaj struktury, w ramach której jest ona prowadzona, oraz niezależnie od sposobu finansowania tej struktury. Działalność ta obejmuje rozwój umiejętności i talentów mających potencjał generowania innowacji, tworzenie dobrobytu i miejsc pracy poprzez wytwarzanie wartości społecznych i gospodarczych, w tym w wyniku zarządzania własnością intelektualną. Działalność ta dotyczy też rozwoju, produkcji, tworzenia, upowszechniania i ochrony dóbr i usług zawierających elementy kulturalnej, artystycznej lub innej ekspresji twórczej, a także funkcji pokrewnych, takich jak edukacja i zarządzanie. Sektory kultury i kreatywności obejmują między innymi architekturę, archiwa, sztukę, biblioteki i muzea, rękodzieło artystyczne, sektor audiowizualny (w tym film, telewizję, programowanie, gry wideo, multimedia i nagrania muzyczne), materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe, wzornictwo, oparte na kreatywności branże produktów luksusowych i modę, festiwale, muzykę, literaturę, przedstawienia artystyczne (w tym teatr i taniec), książki i działalność wydawniczą (gazety i czasopisma), radio i sztuki wizualne oraz reklamę.

⁽²⁷⁾ Studia z zakresu kultury i kreatywności w europejskich szkołach wyższych koncentrują się głównie na „części kreatywnej”, a ich absolwenci nie zawsze są gotowi wejść na nowoczesny rynek pracy, ponieważ nie posiadają umiejętności przekrojowych (cyfrowych i w zakresie przedsiębiorczości i zarządzania finansami). Jeżeli chodzi o instytucje szkolnictwa wyższego, Unia pozostaje w tyle za Stanami Zjednoczonymi Ameryki w dziedzinie studiów na kierunkach związanych z komunikacją i mediami (natomiast uczelnie unijne osiągają lepsze wyniki w bardziej tradycyjnych dyscyplinach, takich jak sztuka i projektowanie lub sztuki widowiskowe).

- biorąc pod uwagę istotną rolę kultury i kreatywności w rozwoju gospodarczym i społecznym miast i regionów oraz z uwagi na fakt, że kultura i kreatywność mogą pomóc w rozwiązywaniu problemów związanych z dysproporcjami w całej Europie, potencjał WWiI ds. sektorów i branż kultury i kreatywności jest wysoki.

Obecne wyzwania związane z zatrudnieniem, odpornością gospodarczą i inteligentnym wzrostem w Europie obejmują kwestie społeczno-gospodarcze, takie jak przeciwdziałanie bezrobociu (w szczególności bezrobociu młodzieży), poprawę umiejętności i otoczenia pracy oraz stawianie czoła globalnej konkurencji.

- Obecnie na rynku panuje wysoka koncentracja: w roku 2013 około 50 % całkowitego obrotu i wartości dodanej Unii zostało wygenerowane w Zjednoczonym Królestwie, Niemczech i Francji.
- Globalizacja, cyfryzacja i innowacje technologiczne wywierają silny wpływ na przemysł europejski. Te zjawiska zmieniły sposób wytwarzania i rozpowszechniania prac przez artystów oraz sposób ich odnoszenia się do odbiorców, zmieniając tradycyjne modele biznesowe w sektorach i branżach kultury i kreatywności oraz fundamentalnie zmieniając oczekiwania i zachowania konsumentów. Ponadto rosnąca siła pozaeuropejskich przedsiębiorstw wytwarzających treści wywiera ogromny wpływ na tradycyjny łańcuch wartości.
- Twórczość kreatywna, kulturalna i artystyczna często staje w obliczu wyzwań związanych z monetyzacją dzieł i produktów, w związku z czym miejsca pracy z nią związane są bardzo niepewne. Należy zatem znaleźć nowe innowacyjne sposoby wspierania mikro- oraz małych i średnich organizacji i przedsiębiorstw kreatywnych i kulturalnych.

Rola Europy jako globalnego podmiotu obejmuje potrzebę sprawniejszego upowszechniania europejskich treści kulturowych. Europa musi pozostać konkurencyjna w światowym wyścigu cyfrowym w zakresie tworzenia nowych technologii (takich jak sztuczna inteligencja, internet rzeczy i łańcuch bloków), dla których sektory i branże kultury i kreatywności są ważnymi twórcami treści, produktów i usług. Ponadto w skali globalnej sektory i branże kultury i kreatywności (takie jak projektowanie i architektura) aktywnie przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju i stymulują innowacje ekologiczne, natomiast treści kulturowe (literatura, film i sztuka) mogą – poza tym, że mają wartość same w sobie – zwiększać świadomość problemów ekologicznych i przekazywać opinii publicznej wiedzę.

II. Adekwatność i oddziaływanie

WWiI ds. sektorów i branż kultury i kreatywności – z jej holistycznym i zintegrowanym podejściem – pomoże sprostać wszystkim wyzwaniom określonym w sekcji I. Obejmując prawie wszystkie sektory naszego życia, społeczeństwo i gospodarkę, ta WWiI może mieć duże znaczenie pod względem oddziaływania gospodarczego i społecznego, otwierając strategiczne możliwości w zakresie innowacji gospodarczych, technologicznych i społecznych. Może również walczyć o to, że instytucje szkolnictwa wyższego w dziedzinie sztuki będą odgrywały aktywniejszą rolę w rozwijaniu kompetencji hybrydowych i ducha przedsiębiorczości, który lepiej odpowiada potrzebom przemysłu.

Innowacje oparte na kulturze i kreatywności zwiększają konkurencyjność europejską bezpośrednio za sprawą tworzenia nowych przedsiębiorstw i miejsc pracy albo pośrednio dzięki tworzeniu korzyści międzysektorowych dla całej gospodarki, poprawie jakości życia i zwiększaniu atrakcyjności Europy. Sektory kultury i kreatywności (takie jak dziedzictwo kulturowe i sztuka) są coraz częściej postrzegane jako nowe źródła inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu i zatrudnieniu. Sektory te zatrudniają już ponad 12 milionów osób w Unii, co stanowi więcej niż 7,5 % wszystkich osób zatrudnionych w Unii. Dziedzictwo kulturowe jest kluczowym elementem sektorów kultury i kreatywności oraz głównym czynnikiem wpływającym na atrakcyjność europejskich regionów, miast, miasteczek i obszarów wiejskich. Jest motorem inwestycji sektora prywatnego, siłą przyciągającą talenty, zachętą do tworzenia przedsiębiorstw oraz bezpośrednim i pośrednim stymulatorem tworzenia miejsc pracy.

Wkład kultury i kreatywności w innowacje jest w coraz większym stopniu stymulowany czynnikami innymi niż technologiczne, takimi jak kreatywność, projektowanie oraz nowe procesy organizacyjne lub modele biznesowe. W szczególności sektory z odrębnymi łańcuchami wartości (takie jak muzyka, sztuka, projektowanie, moda, materiały audiowizualne, gry wideo i architektura) posiadają duże zdolności innowacyjne pod względem gospodarczym i są w stanie stymulować innowacje w innych sektorach gospodarki.

Kultura i udział w działaniach kulturalnych mają bezpośredni wpływ na dobrostan obywateli i na włączenie społeczne. Sektory kultury i kreatywności wzmacniają wartości społeczne, takie jak tożsamość, demokracja i udział w społeczeństwie obywatelskim. Kultura ma ogromny potencjał wzmocnienia europejskiego poczucia przynależności, gdzie różnorodność stanowi atut. Ma to fundamentalne znaczenie dla zapewnienia odporności, dostępu społecznego, spójności społecznej, przeciwdziałania radykalizacji postaw oraz zapewnienia równouprawnienia płci, a także dla rozwiązania problemów związanych z niepewnością polityczną w Europie i potrzebą jedności.

WWiI ds. sektorów i branż kultury i kreatywności wzmocni możliwości tworzenia sieci, współpracy, współtworzenia i transferu wiedzy między sektorem kształcenia, instytucjami badawczymi, przedsiębiorstwami oraz organizacjami publicznymi i organizacjami trzeciego sektora w ramach sektorów kultury i kreatywności oraz z innymi sektorami społeczeństwa i gospodarki. WWiI ma:

- katalizować inicjatywy oddolne i odgórne na poziomach unijnym, krajowym i regionalnym; pozwoli to na opracowanie niezbędnych warunków ramowych dla tworzenia i zwiększania skali nowych projektów w innowacyjnych ekosystemach;
- zapewnić naukowcom i studentom wielu dyscyplin (w tym sztuki, nauk humanistycznych, nauk społecznych, stosowanych nauk ścisłych i biznesu) oraz przedsiębiorcom z branż kultury i kreatywności i innych sektorów wiedzę i umiejętności niezbędne do dostarczania innowacyjnych rozwiązań i przekształcania ich w nowe możliwości kulturalne, społeczne i rynkowe; oraz
- umożliwić dalszą wzajemną wymianę z innymi sektorami gospodarki i przemysłu, działając jako akcelerator innowacji.

III. Synergia i komplementarność z istniejącymi inicjatywami

WWiI ds. sektorów i branż kultury i kreatywności byłaby uzupełnieniem szeregu innych inicjatyw unijnych, a także inicjatyw tego rodzaju na poziomie państw członkowskich. W niniejszej sekcji przedstawiono główne synergie oczekiwane na poziomie Unii.

Oczekuje się, że WWiI ds. sektorów i branż kultury i kreatywności wytworzy silne synergie z odpowiednimi inicjatywami politycznymi przewidzianymi w programie „Horyzont Europa”, a w szczególności z klastrem „Kultura, kreatywność i społeczeństwo integracyjne” w filarze II „Globalne wyzwania i europejska konkurencyjność przemysłowa” i jego obszarami interwencji w dziedzinie dziedzictwa kulturowego i demokracji. WWiI ds. sektorów i branż kultury i kreatywności mogłaby również zapewnić cenny wkład horyzontalny w różne działania prowadzone w klastrze „Technologie cyfrowe, przemysł i przestrzeń kosmiczna”, w szczególności jeżeli chodzi o technologie produkcyjne, w przypadku których potrzeba opracowania nowych produktów w dużym stopniu zależy od sektorów i branż kultury i kreatywności. Ponadto WWiI mogłaby skutecznie uzupełniać inne części programu „Horyzont Europa”, interwencję obecnego „EIT Digital” i działania planowane w innych programach Unii, takich jak Program InvestEU, Erasmus+, Program „Kreatywna Europa”, Program „Cyfrowa Europa” lub fundusze polityki spójności.

Duże znaczenie dla działalności WWiI ds. sektorów i branż kultury i kreatywności będzie miał program „Kreatywna Europa”. W ramach programu „Kreatywna Europa” wybiera się elementy i specjalne zaproszenia do składania wniosków odzwierciedlające niektóre z wyzwań stojących przed sektorami kultury i kreatywności (takie jak umiejętności i zatrudnienie oraz modele biznesowe) oraz dąży się do rozwoju silnych synergii i komplementarności. W ramach programu InvestEU oraz w kontekście ograniczonego dostępu do finansowania sektorów kultury i kreatywności oczekuje się synergii z mechanizmem finansowym, który ma pomóc w rozwinięciu zakresu projektów kulturalnych i kreatywnych poprzez zapewnienie ubezpieczenia pośrednikom finansowym.

W ramach platformy strategii inteligentnej specjalizacji (strategia S3) na rzecz modernizacji przemysłu określono szereg strategii w zakresie badań naukowych i innowacji, które koncentrują się na sektorach i branżach kultury i kreatywności oraz badają nowe powiązania między aktywami lokalnymi, potencjalnymi rynkami i wyzwaniami społecznymi przy zaangażowaniu dużej liczby podmiotów gospodarczych. W szczególności głównym przedmiotem zainteresowania w strategii S3, wymagającym utworzenia nowych platform współpracy, jest promowanie nowych partnerstw między instytucjami badawczymi, przedsiębiorstwami i organami publicznymi.

IV. Podsumowanie

WWiI ds. sektorów i branż kultury i kreatywności jest najodpowiedniejszym sposobem na sprostanie głównym wyzwaniom gospodarczym i społecznym, o których mowa w niniejszym dodatku. Kreatywność jest główną siłą napędową innowacji, a WWiI ds. sektorów i branż kultury i kreatywności jest w stanie uwolnić potencjał kreatywności artystycznej opartej na kulturze oraz pomóc we wzmocnieniu konkurencyjności, zrównoważoności, dobrobytu i inteligentnego wzrostu Europy.

Dodatek 2

Arkusz informacyjny na temat WWiI ds. sektorów i ekosystemów wodnych i morskich

Niniejszy dodatek przedstawia ogólne informacje dotyczące obszaru sektorów i ekosystemów gospodarki wodnej i morskiej w czasie przygotowywania SPI 2021–2027. Przed utworzeniem WWiI ds. sektorów i ekosystemów wodnych i morskich Komisja przeprowadza analizę, aby uwzględnić zmiany trendów naukowych, technologicznych i społeczno-gospodarczych oraz zapewnić:

- 1) pełne dostosowanie do planowania strategicznego programu „Horyzont Europa”;
- 2) pełne dostosowanie do kryteriów odnoszących się do partnerstw europejskich określonych w załączniku III do rozporządzenia (UE) 2021/695; oraz
- 3) spójność z istniejącymi inicjatywami na poziomach unijnym, krajowym i regionalnym, w tym z partnerstwami europejskimi i misjami.

I. Wyzwanie

Morza, oceany i wody śródlądowe odgrywają centralną rolę w życiu ludzi, mają zasadnicze znaczenie dla zdrowia i dobrostanu człowieka, zapewnienia żywności, niezbędnych usług ekosystemowych, energii ze źródeł odnawialnych i innych zasobów, a także dla dynamiki zmian związanych z klimatem oraz dla ochrony różnorodności biologicznej. Nadmierne zużycie zasobów naturalnych i złe zarządzanie nimi w ciągu ostatnich 100 lat ogromnie obciążało ekosystemy słodkowodne i morskie. W związku z tym wyzwaniem jest stworzenie zrównoważonej niebieskiej gospodarki o obiegu zamkniętym, która rozwija się w granicach ekologicznych oraz opiera się na niezawodnej dostępności wody w zadowalającej ilości i o akceptowalnej jakości, a także na zdrowych i dobrze funkcjonujących ekosystemach słodkowodnych i morskich. Wyzwanie to obejmuje głównie: 1) niedobór wody, susze i powodzie; 2) degradację ekosystemu morskiego i słodkowodnego; oraz 3) zrównoważoną niebieską gospodarkę o obiegu zamkniętym.

1. Niedobór wody, susze i powodzie

Nieustająca zmiana klimatu i nadmierny pobór wody słodkiej zwiększają dotkliwość i częstotliwość występowania niedoborów wody i susz. Brak innowacyjnych metod i technologii służących gromadzeniu, przewidywaniu, przygotowywaniu i upowszechnianiu informacji i rozwiązań dotyczących bezpieczeństwa jednolitej części wód, potencjalnych zagrożeń i łagodzenia ryzyka naraża Unię na poważne szkody gospodarcze i społeczne. Niedobór wody idzie w parze z obciążeniem zasobów lądowych spowodowanym koniecznością zwiększenia produkcji biomasy, sekwestracji dwutlenku węgla i obszarów naturalnych, aby osiągnąć cele w zakresie dekarbonizacji i różnorodności biologicznej. Z oceny skutków przeprowadzonej przez Komisję ⁽²⁸⁾ wynika, że przeniesienie produkcji białka do systemów akwakultury bez dokarmiania oraz zintegrowanej akwakultury multitroficznej i akwaponiki mogłoby zmniejszyć obciążenie zasobów lądowych i wód słodkich.

2. Degradacja ekosystemów morskiego i słodkowodnego

Ekosystemy przybrzeżne, morskie i słodkowodne narażone są na obciążenia wynikające z bezpośredniej działalności człowieka, przyspieszające zmianę klimatu. Szkody obejmują utratę różnorodności biologicznej, wyczerpywanie się zasobów rybnych, niszczenie dna morskiego – w tym w wyniku stosowania powodujących szkody urządzeń, takich jak narzędzia połowowe – tamowanie biegu rzek, zanieczyszczenie z powodu eutrofizacji oraz gromadzenie się odpadów morskich, w tym wielu narzędzi połowowych i mikrodrobin plastiku wyrzucanych do oceanów. Zły stan ekologiczny nie tylko zagraża realizacji celów w zakresie różnorodności biologicznej, ale również szkodzi tym społecznościom i przedsiębiorstwom, które są zależne od czystej wody i zdrowych ekosystemów. Światowy rynek towarów i usług w dziedzinie pomiaru i łagodzenia tej degradacji rozwija się i jest wysoce konkurencyjny. Innowacje, które mogą wzmocnić, przywrócić i odbudować kapitał morski, przybrzeżny i słodkowodny, oraz innowacje w dziedzinie zrównoważonych narzędzi i metod połowowych mają kluczowe znaczenie dla konkurencyjności unijnych przedsiębiorstw oraz dla wspierania zatrudnienia i wzrostu w całej Unii.

⁽²⁸⁾ Ocena skutków towarzysząca komunikatowi Komisji z dnia 17 września 2020 r. zatytułowanemu: „Ambitniejszy cel klimatyczny Europy do 2030 r. Inwestowanie w przyszłość neutralną dla klimatu z korzyścią dla obywateli”.

3. Zrównoważona niebieska gospodarka o obiegu zamkniętym

Ścieżka gospodarki o obiegu zamkniętym nie tylko chroni zdrowie ludzi i gwarantuje efektywne gospodarowanie zasobami, ale także jest motorem zrównoważonego wzrostu. Planowany bezprecedensowy rozwój morskiej energetyki wiatrowej i innych innowacyjnych technologii energii oceanicznej, który nie może osłabiać ochrony środowiska, stwarza możliwości zarówno zwiększenia różnorodności biologicznej (na przykład sztuczne rafy i siedliska ostryg), jak i nowych działań z wykorzystaniem przestrzeni i energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, takich jak akwakultura i elektroliza wodorowa. W systemie akwakultury bez dokarmiania można poddawać recyklingowi nadmiar substancji odżywczych, które w innym razie powodowałyby eutrofizację. Nowe cele dotyczące zmniejszenia emisji i stosowania paliw odnawialnych w transporcie morskim wymagają innowacji w zakresie napędu i logistyki. Ponowne wykorzystanie ścieków zapobiega niedoborom, które mogą nasilać się w wyniku zmiany klimatu.

II. Adekwatność i oddziaływanie

WWiI ds. sektorów i ekosystemów wodnych i morskich – z jej holistycznym i zintegrowanym podejściem – pomoże sprostać wyzwaniom, o których mowa w sekcji I. Obszar ten posiada stosunkowo solidną bazę wiedzy oraz duży potencjał rynkowy. W ciągu ostatnich 15 lat kraje europejskie sporządziły więcej opracowań naukowych w dziedzinie nauk i technologii wodnych niż Stany Zjednoczone Ameryki i reszta świata. Ponadto Unia, obok Chin i Stanów Zjednoczonych Ameryki, jest jedną z wiodących gospodarek morskich. Według najnowszych danych liczbowych z 2018 r. istniejące sektory niebieskiej gospodarki zatrudniały w Unii ponad pięć milionów osób oraz wygenerowały obrót o wartości 750 mld EUR i wartość dodaną brutto w wysokości 218 mld EUR. Obserwuje się jednak wyraźne rozproszenie wysiłków i brak powiązań między działaniami edukacyjnymi, badawczymi i innowacyjnymi. Na przykład skuteczną współpracę z przemysłem lub przedsiębiorstwami prowadzi mniej niż 20 % organizacji badawczo-rozwojowych działających w dziedzinie nauk wodnych.

Nowo powstające sektory innowacji (takie jak biotechnologie i produkcja energii na obszarach morskich) otwierają nowe możliwości rynkowe dla nowych technologii i nowych przedsiębiorstw oraz zawodów wymagających wysokich kwalifikacji. Sektory te oraz transformacja technologiczna bardziej tradycyjnych sektorów związanych z morzem wymagałyby podejścia transdyscyplinarnego i nowych rodzajów edukacji ponad granicami poszczególnych dyscyplin. W szczególności programy akademickie są z reguły raczej szerokie, podczas gdy sektory te wymagają specjalistycznej wiedzy i umiejętności. Ponadto programy nauczania w takich dziedzinach jak inżynieria, projektowanie urbanistyczne i architektura nie obejmują w wystarczającym stopniu zagadnień związanych z ekologią, inżynierią morską i gospodarką wodną.

Ustanowienie WWiI ds. sektorów i ekosystemów wodnych i morskich ma wnieść rzeczywisty wkład we wzmocnienie ekosystemów innowacji oraz stymulować współpracę w trójkącie wiedzy, aby przyspieszyć absorpcję nowych technologii i rozwiązań oraz pobudzić rozwój bardziej zrównoważonych produktów i metod, w szczególności jeśli chodzi o narzędzia połowowe. Ustanowienie ogólnoeuropejskiej multidyscyplinarnej wspólnoty partnerów trójkąta wiedzy pomogłoby promować wizję niebieskiej gospodarki oraz pobudzać konkurencyjność europejskich nauk i technologii morskich w skali światowej. Taka wspólnota pomogłaby wprowadzać na rynek innowacyjne projekty w zakresie niebieskiej nauki i technologii, które oferowałyby rozwiązania pilnych praktycznych problemów w dziedzinie zrównoważonego rozwoju i przyczyniałyby się do powstania niebieskiej gospodarki opartej na ekosystemach na poziomie nie tylko europejskim, ale również globalnym. WWiI ds. sektorów i ekosystemów wodnych i morskich przyczyniłaby się do lepszego zarządzania interakcjami człowieka z ekosystemami wodnymi i morskimi, wnosząc bezpośredni wkład w zrównoważoną niebieską gospodarkę, która rozwija się w granicach ekologicznych, w szczególności poprzez zapewnienie zrównoważonego zarządzania ekosystemami morskimi.

III. Synergia i komplementarność z istniejącymi inicjatywami

WWiI ds. sektorów i ekosystemów wodnych i morskich wytwarza możliwie najsilniejszy efekt synergii z odpowiednimi inicjatywami politycznymi Unii oraz przewidzianymi w programie „Horyzont Europa”, a także współdziała na poziomie międzynarodowym z odpowiednimi inicjatywami ONZ oraz uczestniczy w realizacji celów zrównoważonego rozwoju, w szczególności celu 6 „Czysta woda i warunki sanitarne”, celu 11 „Zrównoważone miasta i społeczności”, celu 13 „Działania w dziedzinie klimatu” i celu 14 „Życie pod wodą”.

Działania WWiI ds. sektorów i ekosystemów wodnych i morskich muszą być dostosowane do priorytetów określonych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2184⁽²⁹⁾, dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE⁽³⁰⁾, dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/89/UE⁽³¹⁾, rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013⁽³²⁾, komunikacie Komisji z dnia 10 października 2007 r. w sprawie zintegrowanej polityki morskiej Unii Europejskiej i zobowiązań międzynarodowych. WWiI ds. sektorów i ekosystemów wodnych i morskich przyczynia się do realizacji priorytetów określonych w Europejskim Zielonym Ładzie, w szczególności strategii „od pola do stołu”, Planie działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby, inicjatywach na rzecz zwiększenia zdolności przepustowych śródlądowych dróg wodnych i lepszego zarządzania tymi zdolnościami oraz unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030.

W niektórych regionalnych strategiach S3 określono szereg strategii w zakresie badań naukowych i innowacji, które koncentrują się na sektorach morskim i wodnym oraz badają nowe powiązania między aktywami lokalnymi oraz potencjalnymi rynkami i wyzwaniem społecznym poprzez zaangażowanie dużej liczby podmiotów gospodarczych.

Należy zapewnić znaczną komplementarność z komponentami programu „Horyzont Europa” oraz unikać powielania, w szczególności z:

- 1) ewentualną misją dotyczącą zdrowych oceanów, mórz i wód przybrzeżnych i śródlądowych;
- 2) odpowiednimi partnerstwami europejskimi, w szczególności w obszarach: „Neutralna dla klimatu, zrównoważona i wydajna niebieska gospodarka”, „Ocalenie bioróżnorodności, aby ochronić życie na ziemi”, „Water4All”, „Przejście na czystą energię”, „Pobudzenie transformacji miast”, „Systemy żywnościowe” oraz „Badania naukowe i innowacje w regionie Morza Śródziemnego” („Horyzont 2020”);
- 3) wszystkimi klastrami filaru II „Globalne wyzwania i europejska konkurencyjność przemysłowa”;
- 4) infrastrukturą badawczą; oraz
- 5) EIC.

Należy również zapewnić znaczną komplementarność z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) i Funduszem BlueInvest w obszarze wdrażania obiecujących innowacji oraz unikać powielania.

IV. Podsumowanie

WWiI ds. sektorów i ekosystemów wodnych i morskich jest najlepszym sposobem na sprostanie głównym wyzwaniom gospodarczym środowiskowym i społecznym, o których mowa w niniejszym dodatku. Ta WWiI jest potrzebna w szczególności, aby wzmocnić ekosystemy innowacji w całej Europie stawiające czoła wyzwaniom związanym z wodą, szkolić następne pokolenie innowatorów i przedsiębiorców oraz znaleźć i wspierać innowacyjne rozwiązania tych wyzwań.

WWiI ds. sektorów i ekosystemów wodnych i morskich:

- 1) zmniejsza rozproszenie krajobrazu innowacji w sektorach i ekosystemach wodnych i morskich poprzez wspieranie tworzenia ekosystemów innowacji, które połączą podmioty i sieci z wszystkich sektorów i dyscyplin na poziomach unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym;
- 2) promuje zintegrowane i multidyscyplinarne podejście poprzez współpracę między instytucjami szkolnictwa wyższego, organizacjami badawczymi, innowacyjnymi przedsiębiorstwami, organizacjami publicznymi i organizacjami trzeciego sektora w sektorach niebieskiej gospodarki, aby osiągnąć cele Unii w zakresie transformacji ekologicznej i cyfrowej;
- 3) łączy podmioty i sieci między sektorami i dyscyplinami na poziomach unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym, w szczególności poprzez określenie odpowiedniej strategii S3 oraz dalszych strategii regionalnych obejmujących sektory niebieskiej gospodarki;
- 4) szkoli i rozwija następne pokolenie innowatorów i przedsiębiorców w sektorach niebieskiej gospodarki, wyposażając ich w niezbędne umiejętności przedsiębiorcze i techniczne potrzebne do zrównoważonego i konkurencyjnego rozwoju;

⁽²⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2184 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. L 435 z 23.12.2020, s. 1).

⁽³⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej) (Dz.U. L 164 z 25.6.2008, s. 19).

⁽³¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/89/UE z dnia 23 lipca 2014 r. ustanawiająca ramy planowania przestrzennego obszarów morskich (Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 135).

⁽³²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1954/2003 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002 i (WE) nr 639/2004 oraz decyzję Rady 2004/585/WE (Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 22).

- 5) przyczynia się do opracowania odpowiednich warunków ramowych umożliwiających przekształcenie pomysłów w nowe osiągnięcia technologiczne i innowacje społeczne oraz ich wprowadzanie na rynek z myślą o poprawie jakości życia i przyniesieniu korzyści obywatelom Unii;
 - 6) tworzy synergie z innymi partnerstwami europejskimi, misjami, EIC, EBI i BlueInvest, aby zwiększyć skalę innowacji, umożliwić pomyślny, zrównoważony rozwój innych sektorów oraz zwiększyć wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań na rynek i ich akceptację społeczną; oraz
 - 7) wzmacnia pozycję Unii jako globalnego podmiotu w dziedzinie nauki o oceanach, zarządzania w dziedzinie wód śródlądowych oraz ochrony i odbudowy ekosystemu.
-